

Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí v oblasti cestovního ruchu

Bc. Barbora Šenkeříková

Diplomová práce
2007

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav managementu
akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Barbora ŠENKERŇÍKOVÁ**

Studijní program: **N 6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Management a marketing**

Téma práce: **Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí
v oblasti cestovního ruchu**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Proveďte kritické posouzení literárních poznatků o problematice cestovního ruchu.

II. Praktická část

- Analyzujte mikroregion Luhačovské Zálesí.
- Popište hlavní problémové okruhy zvoleného mikroregionu.
- Navrhněte projekt za účelem zlepšení cestovního ruchu mikroregionu Luhačovské Zálesí.

Závěr

Rozsah práce: **70 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- 1.FORET, Miroslav, FORETOVÁ, Věra. Jak rozvíjet místní cestovní ruch. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2001. 180 s. ISBN 80-247-0207-X
- 2.HORNER, Susan, SWARBROOKE, John. Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času. Praha : Grada, 2003. 488 s. ISBN 80-247-0202-9
- 3.JANEČKOVÁ, Lidmila, VAŠTÍKOVÁ, Miroslava. Marketing měst a obcí. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 1999. 184 s. ISBN 80-7169-750-8
- 4.KUČEROVÁ, Irah. Ekonomika se zaměřením na cestovní ruch. 1. vyd. Praha : Idea servis, 1997. 155 s. ISBN 1866-037-97
- 5.MALÁ, Vlasta. Základy cestovního ruchu. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2002. 98 s. ISBN 80-245-0439-1

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Josef Kubík, CSc.**
Ústav managementu
Datum zadání diplomové práce: **9. března 2007**
Termín odevzdání diplomové práce: **4. května 2007**

Ve Zlíně dne 9. března 2007

doc. PhDr. Václav Nováček, CSc.
děkan

Ing. Pavla Staňkové, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Tématem mé diplomové práce je „Strategie rozvoje Luhačovského Zálesí v oblasti cestovního ruchu. Teoretická část je zaměřená na marketing cestovního ruchu a samostatný cestovní ruch. Dále následuje hodnocení cestovního ruchu v mikroregionu Luhačovské Zálesí, se zaměřením na turistické zajímavosti, historické dominanty, sport, ubytování, stravování. Na základě této charakteristiky mikroregionu a dotazníku byla zpracována SWOT analýza. V závěrečné části jsou navrženy projekty které povedou k rozvoji celého mikroregionu. Hlavním projektem byla rekreační zóna Luhačovské přehrady, ve které jsem se zaměřila na vyčíslení nákladů, rizik a návratnosti projektu.

Klíčová slova: cestovní ruch, mikroregion Luhačovské Zálesí, turistické zajímavosti, historické dominanty, SWOT analýza, dopravní infrastruktura, propagace, lázně, projekt, náklady, rizika, návratnost

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

Topics my dissertation work is „Strategy development Luhačovské Zálesí in the tourism“. Theoretic part is sight on marketing travel and himself travel tourism movement. Then evaluation of the tourism in the Luhačovské Zálesí microregion follow, with the located on the tourist interest, historical view point, sports, lodgings, food. On the basic of this characterisic microregion and questionnaire, I made the SWOT analysis. In the final part are projects to the development of the whole microregion suggested. Master project was recreation zone Luhačovské dam. The project also includes the summarization of costs, possible risk and recovery.

Keywords: tourism, microregion Luhačovské Zálesí, tourist interest, historical view point, SWOT analysis, transport infrastructure , promotion, bath, project, costs, risk, recovery

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Doc. Ing. Josefu Kubíkovi, CSc. za cenné připomínky, odborné rady k diplomové práci a za čas obětovaný konzultacím. Dále děkuji starosce města Pozlovic, Ing. O. Tkáčové za poskytnuté informace.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použitou literaturu citovala.

Ve Zlíně 20. 4. 2007

.....

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 MARKETING A JEHO VYUŽITÍ V CESTOVNÍM RUCHU	11
1.1 MARKETINGOVÁ PÉČE O ZÁKAZNÍKA V CESTOVNÍM RUCHU	11
1.2 MARKETINGOVÉ NÁSTROJE V CESTOVNÍM RUCHU.....	12
1.2.1 Produkt (Výrobek)	12
1.2.2 Price (Cena).....	12
1.2.3 Promotion (Propagace).....	13
1.2.4 Place (Distribuce).....	13
1.2.5 People (Lidé).....	13
1.2.6 Partnership (Spolupráce).....	14
1.2.7 Package (Sestavování balíčků).....	14
1.2.8 Programming (Programování)	15
2 CESTOVNÍ RUCH VŠEOBECNĚ.....	16
2.1 DEFINOVÁNÍ CESTOVNÍHO RUCHU	16
2.2 ČLENĚNÍ CESTOVNÍHO RUCHU	17
2.3 CHOVÁNÍ ZÁKAZNÍKŮ V SEKTORECH CESTOVNÍHO RUCHU.....	19
2.3.1 Motivační a determinující faktory.....	19
2.3.2 Typologie turistů a její aplikace v marketingu.....	20
2.4 PODMÍNKY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU.....	20
3 CESTOVNÍ RUCH V ČR.....	22
3.1 RAJONIZACE CESTOVNÍHO RUCHU	22
3.2 REGIONY ČR.....	24
3.3 VÝZNAM CESTOVNÍHO RUCHU ČR	24
3.4 ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU V ČESKÉ REPUBLICE.....	25
3.5 PROBLÉMY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU.....	26
3.6 ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU V ČR	27
4 UBYTOVACÍ SLUŽBY	29
4.1 HISTORIE A VÝVOJ UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ	29
4.2 ČLENĚNÍ UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ.....	29
4.3 CHARAKTERISTIKA KATEGORIÍ UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ DLE METODIKY PLATNÉ V ČESKÉ REPUBLICE	30
5 STRAVOVACÍ SLUŽBY	32
6 KULTURNÍ DĚDICTVÍ V CESTOVNÍM RUCHU	33
7 DOPRAVNÍ SLUŽBY.....	34
8 LÁZEŇSKÝ CESTOVNÍ RUCH	35

9	ZÁVĚRY Z TEORETICKÉ ČÁSTI	36
II	PRAKTICKÁ ČÁST	37
10	CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ	38
10.1	HISTORIE OBCÍ.....	39
10.1.1	Luhačovice	40
10.1.2	Biskupice.....	41
10.1.3	Březůvky	41
10.1.4	Dobrkovice.....	41
10.1.5	Dolní Lhota	41
10.1.6	Doubravky.....	42
10.1.7	Horní Lhota	42
10.1.8	Hřivínův Újezd.....	43
10.1.9	Kaňovice	43
10.1.10	Kelníky	44
10.1.11	Ludkovice.....	44
10.1.12	Petrůvka.....	44
10.1.13	Podhradí	45
10.1.14	Pozlovice	45
10.1.15	Provodov	45
10.1.16	Sehradice	45
10.1.17	Slavičín.....	46
10.1.18	Slopné.....	46
10.1.19	Velký Ořechov	46
10.1.20	Lipová	46
10.1.21	Rudimov	47
10.2	KLIMATICKÉ PODMÍNKY	47
10.3	DEMOGRAFICKÁ SITUACE.....	47
10.4	DOPRAVA	49
10.5	PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	49
10.6	PAMÁTKY	50
10.7	LÁZEŇSTVÍ A REKREACE	50
10.8	VÝZNAMNÉ MINERÁLNÍ PRAMENY	51
10.9	KULTURA	53
10.9.1	Způsob života.....	53
10.9.2	Lidová architektura	53
10.9.3	Lidový oděv	54
10.10	TURISTIKA V MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ.....	54
10.10.1	Cykloturistika.....	54
10.10.2	Turistické trasy v mikroregionu	55
10.11	UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ	58
10.12	SPORT.....	58
11	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	59
12	SWOT ANALÝZA	62

13	SHRNUTÍ ANALYTICKÉHO ŠETŘENÍ.....	66
14	POPIS PROJEKTU	68
14.1	ZVIDITELNĚNÍ MIKROREGIONU, PROPAGACE	68
14.2	VYTVOŘENÍ PODMÍNEK PRO PŘÍLIV INVESTIC DO MIKROREGIONU	71
14.3	ROZVOJ INFRASTRUKTURY	72
14.4	ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY SLUŽEB UBYTOVACÍCH A STRAVOVACÍCH ZAŘÍZENÍ	74
14.5	PÉČE O KULTURNÍ PAMÁTKY A O ZACHOVÁNÍ KULTURNÍCH TRADIC.....	75
14.6	ROZŠÍŘENÍ NABÍDKY ZAŘÍZENÍ PRO ŠIRŠÍ SPORTOVNÍ VYUŽITÍ A VOLNÝ ČAS	76
14.7	CYKLOSTEZKY A TURISTICKÉ STESKY	77
14.8	ZLEPŠENÍ PROPAGACE LÁZNÍ.....	79
14.8.1	Náklady projektu Luhačovské přehrady	80
14.8.2	Rizika projektu rekonstrukce Luhačovské přehrady.....	80
14.8.3	Efekty (návratnost projektu)	81
	ZÁVĚR.....	83
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	86
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	88
	SEZNAM GRAFŮ	89
	SEZNAM TABULEK.....	90
	SEZNAM PŘÍLOH.....	91

ÚVOD

Cestovní ruch představuje u nás i ve světě velmi dynamicky se rozvíjející segment ekonomiky. Svým objemem tržeb se řadí ve světě na třetí místo za petrochemický a automobilový průmysl a rovněž rozsahem zaměstnanosti a tvorbou kvalitních pracovních příležitostí patří mezi nejvýznamnější ekonomická odvětví.

Cestovní ruch je mnohostranným odvětvím, které zahrnuje zejména dopravu, turistická zařízení, poskytující ubytování a stravování, služby cestovních kanceláří, průvodcovské služby, turistický informační systém a další. Rozvoj cestovního ruchu a jeho řízení znamená nejen hospodářský přínos, ale má i pozitivní vliv na zachování původních tradic a kultur, na ochranu životního prostředí a je důležitým faktorem mírového soužití (prolínání kultur a tradic).

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala mikroregion Luhačovské Zálesí, protože v něm mám jak mnoho přátel, tak i rodinu. Myslím si, že základem tohoto regionu je cestovní ruch, který se musí neustále rozvíjet, aby byl atraktivní.

Teoretická část diplomové práce obsahuje význam a postavení cestovního ruchu. Praktická část se zabývá charakteristikou mikroregionu Luhačovské Zálesí, se zaměřením na její historii, technickou infrastrukturu, demografickou situaci, klimatickými podmínkami, památkami, lázeňstvím a rekreacemi. Samozřejmě i jednotlivými obcemi Březůvky, Dobrkovice, Biskupice, Dolní Lhota, Doubravy, Horní Lhota, Hřivínův Újezd, Kaňovice, Kelníky, Ludkovice, Luhačovice, Petrůvka, Podhradí, Pozlovice, Provodov, Sehradice, Slavičín, Slopné, Velký Ořechov, Lipová, Rudimov. Získané poznatky jsou shrnuty do SWOT analýzy, ke které mě pomůže i dotazníkové šetření, které provedu ve městech Slavičín, Luhačovice a Pozlovice. Analýza současného stavu cestovního ruchu v mikroregionu specifikuje silné stránky a formuluje věcné oblasti možných příležitostí k využití rozvoje cestovního ruchu.

Nejdůležitější částí diplomové práce je projektová část, ve které chci navrhnout do budoucna možnosti rozvoje cestovního ruchu mikroregionu Luhačovského Zálesí.

Proto cílem mé diplomové práce je návrh konkrétních projektů s náklady a zdroji financování.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MARKETING A JEHO VYUŽITÍ V CESTOVNÍM RUCHU

Marketing je velmi aktuální a módní pojem v podnikatelské činnosti. Ve stručnosti můžeme shrnout podstatné rysy marketingu následovně:

- ❖ je to podnikatelská filozofie, zaměřená na poznání, ovlivnění a maximální uspokojení potřeb zákazníků,
- ❖ pokud budou co nejlépe uspokojeny potřeby zákazníků, bude mít podnik vyšší výnosy, vyšší zisk, získá výhodnější postavení na trhu.

Při využití marketingu v cestovním ruchu musí být respektována specifika trhu cestovního ruchu. Abychom zákazníky v cestovním ruchu ovlivnili co nejučinněji, tak je důležité poznat potenciální skupinu účastníků cestovního ruchu. A to buď z hlediska země původu, z hlediska věku, pohlaví, úrovně vzdělání, zaměstnání, sociální skupiny, výše příjmů. [1]

1.1 Marketingová péče o zákazníka v cestovním ruchu

Hlavním cílem prováděného marketingu je na jedné straně maximálně spokojený zákazník a na druhé straně co nejlepší stanovení záměrů podnikatelského subjektu. Spokojený zákazník je ten, který nachází potřebný produkt ve správný čas na správném místě. Vzhledem k silnému konkurenčnímu boji na trhu cestovního ruchu se cestovní kanceláře snaží udržet si stávající zákazníky a získávat nové stále rafinovanějšími způsoby. Účastníkům cestovního ruchu již dnes zpravidla nestačí mít zajištěny základní služby (ubytování, stravování), ale očekávají něco navíc, nějaký originální zážitek, dárek, další výhody.

Jiným důležitým faktorem je kvalita poskytovaných služeb. V cestovním ruchu se od požadované služby vyžaduje její spolehlivost, příjemné a vhodné prostředí, dostupnost, pružnost, vhodné chování, vstřícnost.

Cestovní kanceláře by měly v boji o zákazníka zejména:

- ❖ maximálně přizpůsobit svou nabídku jeho individuálním potřebám,
- ❖ zaměstnávat kvalitní pracovní síly, protože zaměstnanec je ten, kdo přichází do přímého styku se zákazníkem a může výrazně ovlivnit jeho představy o kvalitě služeb,
- ❖ dbát na vybavení a vzhled svých provozoven,
- ❖ mít poutavě a srozumitelně zpracované katalogy,

- ❖ vcítit se do emocionálního očekávání zákazníků,
- ❖ důvěru a spolehlivost prokazovat i členstvím v různých asociacích,
- ❖ udržovat kontakty se stálými zákazníky apod. [1]

1.2 Marketingové nástroje v cestovním ruchu

K dosažení marketingových cílů se využívá kombinace různých nástrojů, které bývají označovány jako marketingový mix, nebo jako „4P“. V cestovním ruchu se aplikují jak tyto běžné nástroje, tak i rozšířené až na „8P“. Jsou to Produkt, Price, Promotion, Place, People, Partnership, Package, Programming.

Marketingový mix obce je soubor taktických nástrojů, kterých může management obce využít k přizpůsobování svého produktu, k jeho odlišení od produktů konkurence, k jeho ocenění, popřípadě zhodnocení. Slouží i k rozhodování o lidech, kteří produkt realizují, o materiálním prostředí, kde jsou jednotlivé prvky produkční, nabízeny a dodávány a které jsou mnohdy součástí produktu obce. [5]

1.2.1 Produkt (Výrobek)

Produkt má v cestovním ruchu zvláštní charakter, je to zpravidla služba osobní, nehmotná. Je souhrnem veškeré nabídky soukromého či veřejného subjektu podnikajícího v ČR. Jedná se o zboží (suvenýry, knižní průvodce, mapy) či služby (ubytování, stravování, doprava). Cestovní ruch je odvětvím, jehož produkt (soubor jednotlivých služeb nebo častěji balík služeb - "package") je vysoce specifický.

Produkt obce musí vycházet z celkové strategie obce a její vize. Stejně jako produkt jakékoliv jiné organizace podléhá rozpočtovému omezení, projevující se nejen v rozpočtu obce, ale i ve finanční síle jednotlivých prvků, tvořících obec. Tyto prvky (obyvatelé, podniky) se prostřednictvím některých daní podílejí na jejím rozpočtovém potenciálu. [5]

1.2.2 Price (Cena)

Cena je v marketingu cestovního ruchu nástrojem, kterým můžeme velmi účinně působit na zákazníky. Nejčastěji je propojena s dalšími nástroji marketingu, je významnou součástí marketingové strategie (hotely vyšších kategorií svou cenou a kvalitou služeb oslovují určitou klientelu).

V ČR se rozvinula řada typických přístupů v marketingu, v nichž je cena jedním z klíčových faktorů – motivační programy pro podporu nákupu (first minute, last minute, kluby stálých zákazníků), segmentace zákazníků podle ceny služeb, vytváření zvýhodněných krátkodobých i dlouhodobých package atd. [2]

1.2.3 Promotion (Propagace)

Je souhrn marketingových opatření na podporu prodeje a posílení komunikace se zákazníky. Smyslem propagace je informovat potenciální zákazníky a přesvědčit je k nákupu určitého zboží nebo služby.

Mezi významné způsoby propagace z hlediska využití v cestovním ruchu, patří:

- ❖ reklama, která je neosobní a placenou formou propagace,
- ❖ podpora prodeje, která představuje souhrn podnětů, které zákazníka přesvědčují o výhodnosti nákupu,
- ❖ vztahy s veřejností, tam patří jak přímé tak i nepřímé působení na potenciální zákazníky s cílem připomenout existenci cestovní kanceláře a nabízených produktů.

1.2.4 Place (Distribuce)

Představuje volbu způsobu, jak se produkt dostane k zákazníkovi. Prodejní cesta by měla být optimální, z hlediska efektivnosti (minimalizovat náklady, maximalizovat prodej), z hlediska stability (pravidelný prodej spolehlivým obchodním partnerům), z hlediska dostupnosti (prodejní místo by mělo být bez problémů dosažitelné pro široký okruh zákazníků).

1.2.5 People (Lidé)

Lidé jsou nezastupitelnou složkou marketingového působení v cestovním ruchu. Účastní se přímo při prodeji a poskytování služeb cestovního ruchu. Lidský faktor má silný vliv na úspěšnost prodeje a spokojenost zákazníků. Základní požadavky na pracovníky v cestovním ruchu jsou:

- ❖ potřebná kvalifikace a znalost nabízených služeb, obecná orientace v problematice cestovního ruchu,
- ❖ odpovídající jazykové schopnosti,

- ❖ zdvořilost, ochota, společenské vystupování při jednání s lidmi,
- ❖ osobní vlastnosti (spolehlivost, zodpovědnost),
- ❖ schopnost převzít práci a zastoupit své spolupracovníky,
- ❖ ochota dál se vzdělávat,
- ❖ příjemný vzhled,
- ❖ dobré vztahy s ostatními lidmi.

1.2.6 Partnership (Spolupráce)

Spolupráce musí existovat proto, že výsledný produkt cestovního ruchu vzniká součinností mnoha lidí a organizací, ale je zákazníkem hodnocen jako celek.

Spolupráce může poskytovateli služeb přinášet:

- ❖ rovnoměrnější využití kapacit v sezóně (např. díky společně uspořádaným akcím, společným investicím do infrastruktury),
- ❖ zvýšení odběru služeb mimo sezónu a v určité dny v týdnu (díky společně uspořádaným akcím, spolupráce při oslovení tour operátorů),
- ❖ zajištění čerpání služby, o níž není velký zájem, např. z důvodu vyšší ceny, malé známosti služby, geografické vzdálenosti místa čerpání služby (vytvořením společné rozsáhlejší nabídky, která osloví zákazníka a motivuje jej k cestě, společná propagace). [8]

1.2.7 Package (Sestavování balíčků)

Jedná se o vytváření souboru vzájemně se doplňujících služeb. Běžnými výhodami pro zákazníka jsou zpravidla nižší cena package v porovnání se službami placenými jednotlivě (důsledek odběru služby zprostředkovatelem – cestovní kanceláří – ve velkém za zvýhodněné ceny), úspora času při vyhledávání, kompletaci, rezervaci a placení služeb (v porovnání s nákupem jednotlivých služeb), vyšší kvalita služeb (např. zásah delegáta CK při problémech s kvalitou služby) a vyšší uspokojení individuálních potřeb v porovnání se zájezdem. Package může také nabízet intenzivní sociální kontakty, možnosti společných sportovních, turistických a dalších aktivit.

Poskytovateli služeb přináší package (může přinášet):

- ❖ rovnoměrnější využití kapacit v sezóně (nasmlouvání odběru pevné kapacity lůžek),
- ❖ zvýšení odběru služby mimo sezónu a v určité dny v týdnu (mimo sezónní package, víkendové package),
- ❖ zajištění čerpání služby, o níž není velký zájem, např. z důvodu vyšší ceny, malé známosti služby, geografické vzdálenosti místa čerpání služby (např. víkendové zájezdy do Paříže),
- ❖ možnost vytvoření nabídky pro tematicky i ekonomicky rozdílné segmenty zákazníků,
- ❖ podpora spolupráce mezi poskytovateli služeb,
- ❖ zvyšování standardu služeb.

1.2.8 Programming (Programování)

Spočívá ve vytváření vzájemně navazující nabídky služeb a atraktivit ČR, které vytvářejí výsledný produkt cestovního ruchu. Programování by nemělo být zaměňováno s vytvářením package, neboť u programování se primárně jedná o vytváření časově a místně propojené nabídky a package vzniká na základě volby různých služeb, které jsou nabízeny nebo které klient nakupuje na základě své volby jako celek.

Typickým programováním, jehož cílem je především větší rovnoměrnost návštěvnosti místa a tím snižování sezónnosti, je vytváření souvislé nabídky sportovních a kulturních představení v daném místě (Pražské jaro a Pražský podzim, organizování divadelních představení v létě v Praze mimo hlavní divadelní sezónu, organizování předvánočních trhů). Programem je také náplň poznávacího zájezdu, náplň pobytového zájezdu i s možností individuálně jej modifikovat zákaznickovou volbou fakultativních zájezdů, program historické jízdy parního vlaku s navazujícími výstavami, návštěvami atraktivit. [8]

2 CESTOVNÍ RUCH VŠEOBECNĚ

Cestovní ruch se stal již neodmyslitelnou součástí dnešní moderní společnosti. V rámci cestovního ruchu se každoročně dává na celém světě do pohybu obrovské množství lidí, kteří zpravidla ve svém volném čase opouštějí dočasně místa svého stálého bydliště za účelem rekreace, poznání, styku s lidmi a z celé řady dalších důvodů.

Cestovní ruch a cestování mají velmi dlouhou historii a jsou spjaty s počátky naší civilizace. První výpravy vedly po souši i po vodě, později také vzduchem a nakonec i vesmírným prostorem. Jejich důvody byly obchodní, vojenskopolitické, náboženské či dokonce čistě prestižní. [2]

2.1 Definování cestovního ruchu

Cestovní ruch je definován jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.

Vůdčím motivem tohoto pohybu a pobytu je záměrná změna prostředí, jež umožňuje člověku uspokojit některé z jeho potřeb, například potřeby odpočinku, klidu, pohybu, poznání, kulturních a estetických zážitků, změny místa, seberealizace a další, pro jejichž uspokojení neposkytuje místo běžného životního prostředí (místo jejich bydliště) dostatek možností a příležitostí nebo neumožňuje dostatečnou kvalitu jejich uspokojení.

Cestovní ruch je však nejen stále výraznější složkou spotřeby obyvatelstva, ale stále více se stává i výrazným ekonomickým fenoménem. Aby účast na cestovním ruchu mohla být vůbec realizována, je jí třeba zabezpečit širokou škálou ekonomických činností (služeb a zboží). To vyplývá ze skutečnosti, že účast na cestovním ruchu je realizována mimo trvalé bydliště. Do míst cestovního ruchu se lidé musí přepravit, musí jim být vytvořeny podmínky pro jejich pobyt, i pro samotné využití volného času, které je vlastním motivem účasti na cestovním ruchu. Tím se cestovní ruch stává i důležitou oblastí podnikatelských příležitostí a zároveň i faktorem rozvoje regionálních celků, národních ekonomik i ekonomiky světové.

Cestovní ruch je tedy nutno chápat v jednotě jeho dvou stránek:

- ❖ cestovní ruch jako způsob uspokojování potřeb, tedy jako oblast spotřeby,

- ❖ cestovní ruch jako oblast podnikatelských příležitostí v mnoha oborech lidské činnosti, a jako významnou součást ekonomiky společnosti. [1]

2.2 Členění cestovního ruchu

Cestovní ruch lze členit dle následujících kritérií:

Převažující motivace účasti na cestovním ruchu:

- ❖ rekreační cestovní ruch, který představuje nejširší účast obyvatelstva na cestovním ruchu. Je realizován obvykle ve vhodném rekreačním prostředí, jehož příznivé účinky jsou využívány v zájmu reprodukce fyzických a duševních sil člověka (aktivní pobyt v přírodě a uplatnění celé řady sportovních aktivit, her, zájmů a taky zahrádkaření, houbaření),
- ❖ kulturně poznávací cestovní ruch je zaměřený především na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů. Zahrnuje především návštěvu: kulturně historických památek (hradů, zámků), kulturních zařízení (muzea, galerie), kulturních akcí (festivaly, divadelní představení),
- ❖ cestovní ruch s náboženskou orientací je v praxi označován jako náboženský cestovní ruch či poutní turistika, kde hlavním motivem je návštěva poutních a posvátných míst,
- ❖ cestovní ruch se vzdělávacími motivy, jako jsou různé cesty a pobyty s výukou jazyků, různých sportovních disciplín, jógy, jízdy na koních,
- ❖ cestovní ruch se společenskými motivy je orientovaný na společenské styky a komunikaci mezi lidmi a zahrnuje takové typy účasti na cestovním ruchu jako jsou např. návštěvy přátel, příbuzných a známých, návštěvy různých společenských akcí a událostí,
- ❖ zdravotně orientovaný cestovní ruch je zaměřen na zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci,
- ❖ sportovně orientovaný cestovní ruch zahrnuje krátkodobé či dlouhodobější pobyty se sportovní náplní, zaměřené především na udržování a posilování zdraví člověka,
- ❖ cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí, především na poznání přírody a života v ní (fauny a flory),

- ❖ cestovní ruch s dobrodružnými motivy se v posledním období vyčleňuje v samostatný typ cestovního ruchu. Jde např. o lovecké výpravy, pronásledování divoké zvěře, extrémní sporty,
- ❖ cestovní ruch s profesními motivy, do kterého patří obchodní, kongresový, cestovní ruch veletrhů a výstav,
- ❖ cestovní ruch specificky orientovaný - jde o cestovní ruch se specifickými motivy, jako je např. nákupní cestovní ruch, politický, vojenský cestovní ruch.

Podle místa realizace:

Jde o členění podle území, na kterém cestovní ruch probíhá. Člení se na zahraniční a domácí cestovní ruch, mezinárodní, světový a cestovní ruch světa.

Podle vztahu k platební bilanci státu:

- ❖ zahraniční cestovní ruch aktivní, zahrnující příjezdy zahraničních návštěvníků do určité země,
- ❖ zahraniční cestovní ruch pasivní, zahrnují výjezdy obyvatel určitého státu do zahraničí.

Podle délky pobytu:

- ❖ krátkodobý charakteristický krátkou dobou pobytu (zpravidla do 3 přenocování),
- ❖ dlouhodobý s pobytem jež zahrnuje více jak 3 přenocování, nikoliv však víc než 6 měsíců v domácím cestovním ruchu a více než 1 rok v cestovním ruchu zahraničním.

Podle způsobu zabezpečení cesty a pobytu:

- ❖ organizovaný, kdy cestu i pobyt zajišťují cestovní kanceláře,
- ❖ neorganizovaný, kdy si veškeré služby zajišťuje účastník sám.

Podle počtu účastníků:

- ❖ individuální, kdy účastník cestuje sám nebo nejvýše s rodinou,
- ❖ skupinový, kdy cesta a pobyt je zajišťována hromadně pro zájmově či jinak vytvořené kolektivy.

Podle způsobu financování:

- ❖ komerční, kde veškeré náklady si účastník plně hradí sám,
- ❖ sociální, kde část nákladů spojených s účastí na cestovním ruchu je hrazena za přispění nějaké organizace či instituce.

Podle věku účastníků:

- ❖ cestovní ruch dětí, pokud se jedná o organizované pobyty či cesty dětí do 15 let bez rodičů (dětské tábory, školní výlety),
- ❖ cestovní ruch mládeže je charakterizován jako cestovní ruch mladých lidí přibližně ve věku 15-24 let,
- ❖ cestovní ruch seniorů, důchodců, či obyvatel tzv. třetího věku,
- ❖ cestovní ruch rodin s dětmi.

Podle převažujícího prostředí pobytu:

- ❖ městský cestovní ruch, s hlavním záměrem návštěvy turisticky zajímavých měst,
- ❖ venkovský cestovní ruch, převážně realizovaný v příznivém životním prostředí venkova,
- ❖ lázeňský cestovní ruch, který převážně zahrnuje dlouhodobé pobyty spojené s léčením v prostředí lázeňských míst,
- ❖ cestovní ruch ve střediscích cestovního ruchu různého charakteru (horská, přímořská střediska). [7]

2.3 Chování zákazníků v sektorech cestovního ruchu

Pro chování zákazníků jsou důležité 2 sektory:

- ❖ motivační a determinující faktory,
- ❖ typologie turistů a jejich chování.

2.3.1 Motivační a determinující faktory

Motivační faktory jsou takové faktory, které vedou lidi k potřebě rekreace nebo dovolené nebo k potřebě různých aktivit provozovaných ve volném čase.

Motivační faktory lze rozčlenit na řadu kategorií, například fyzické (relaxace, zdraví), emocionální (estetika), kulturní (gastronomie), postavení (módnost), osobní (návštěva přátel), osobní rozvoj (učení cizím jazykům).

Determinující faktory jsou dvojího druhu. Jednak ty, které určují, zda zákazník například bude nebo nebude moci jet na dovolenou. Druhý typ těchto faktorů určuje, jaké typy výletů nebo cest bude moci podniknout za předpokladu, že bude moci jet na dovolenou.

Další z faktorů, které určují typ dovolené je dostupnost vhodných produktů, dostupnost informací o produktech, minulé zkušenosti zákazníka, zákaznickovy představy o různých typech dovolených, zákaznickova obliba určitých druhů dopravy, ceny různých typů dovolených. [4]

2.3.2 Typologie turistů a její aplikace v marketingu

Typologie turistů vznikly na základě mála nebo žádných empirických údajů.

Mohou pomoci navrhnout typy nových produktů, které by oslovily určité skupiny turistů, upozornit na skupiny turistů, které by mohly být ochotné platit vyšší ceny za určité výhody (za exkluzivitu a služby), ukázat, které distribuční kanály by mohly být pro určitý typ turistů nejefektivnější, rozhodnout, která sdělení zaměřit na určité typy turistů.

Rozlišujeme, rekreačního turistu (jde o fyzickou rekreaci než o kulturní ,nebo společenskou náplň), diverziální turista (snaží se zapomenout na starosti každodenního života), zážitkový turista (vyhledává autentické zážitky), experimentální turista (hledá užší kontakty s místní kulturou), existenciální turista (jde mu o úmysl plně se ponořit do cizích kultur a životních stylů). [4]

2.4 Podmínky rozvoje cestovního ruchu

Základní podmínkou vzniku, ale i rozvoje cestovního ruchu je především rozvoj výrobních sil, který podmiňuje jak růst, tak rychlost, ale i směry růstu, jakož i stagnaci cestovního ruchu. Další nezbytnou základní podmínkou jsou mírové podmínky života, bez jejichž do-
držení by nebyl možný ani rozvoj cestovního ruchu.

Mimo tyto dvě základní podmínky existuje celá řada dalších podmínek, resp. činitelů, které působí na rozvoj cestovního ruchu:

Mezi ekonomické činitele patří především celková úroveň ekonomiky země, vyjádřená hrubým domácím produktem, složením platební bilance, dále dosažený stupeň materiální stránky životní úrovně, fond volného času, výše disponibilních příjmů obyvatelstva a celková úroveň cen na trhu zboží a služeb.

Mezi ekologické činitele se řadí příznivé přírodní a celkové životní prostředí. Patří sem dostatek atraktivního rekreačního prostoru, zajímavé přírodní atraktivity, příznivé klima a čisté ovzduší.

Demografičtí činitelé zahrnují všechno, co se týká obyvatelstva, jeho stavu a složení. Patří sem hustota obyvatelstva, jeho věkové a rodinné složení, zdravotní stav.

Mezi významné faktory, které ovlivňují a podporují cestovní ruch, patří i pracovní zabezpečení, respektive zabezpečení cestovního ruchu dostatečným počtem pracovníků s odpovídající kvalifikací v institucích a zařízeních, které bezprostředně obsluhují účastníky cestovního ruchu, ve všech ostatních službách cestovního ruchu a vládních a správních institucích, které mohou svým rozhodováním ovlivňovat podmínky pro rozvoj cestovního ruchu.

Mezi materiálně-technické podmínky řadíme ubytovací a stravovací zařízení, dopravu, sportovně-rekreační zařízení, ale i dostatečnou síť obchodů a služeb všech druhů a zdravotnické služby.

Administrativní podmínky rozvoje cestovního ruchu se týkají nejčastěji zahraničního cestovního ruchu a jsou spojovány s výjezdními a vstupními formalitami, tj. pasovými, vízovými, celními a směnářskými předpisy. [3]

3 CESTOVNÍ RUCH V ČR

Cestovní ruch představuje u nás i ve světě velmi dynamicky se rozvíjející segment ekonomiky. Svým objemem tržeb se řadí ve světě na třetí místo za petrochemický a automobilový průmysl a rovněž rozsahem zaměstnanosti a tvorbou kvalitních pracovních příležitostí patří mezi nejvýznamnější ekonomická odvětví.

Významným krokem v rámci rozvoje území a rozvoje cestovního ruchu byly v historii České republiky snahy o zmapování potenciálu území a jeho následné využitelnosti pro optimalizaci rozvoje cestovního ruchu. První Rajonizace cestovního ruchu, jako základní územně plánovací dokument, byla vypracována počátkem šedesátých let. [12]

3.1 Rajonizace cestovního ruchu

Rajonizace cestovního ruchu vznikla v souvislosti s vládním usnesením č. 520/1958, které uložilo řídit rozvoj cestovního ruchu dílčím plánem. Hlavním úkolem Rajonizace bylo vymezení oblastí a center cestovního ruchu a navazující určení jejich kategorizace z hlediska významu, frekvence turistických aktivit a předpokládaného dalšího rozvoje.

Rajonizace prošla zpracováním počátkem šedesátých a osmdesátých let a její součástí byla i závazná realizační směrnice pro všechny státní orgány a organizace.

Rajonizace vznikla na základě rozsáhlého průzkumu, kde bylo přihlíženo k následujícím kritériím:

- ❖ základní skupinu byly přírodní podmínky (vlastnosti terénu, klimatické poměry, lesnatost, vodní plochy, klasifikace čistoty vody, přírodní zvláštnosti a chráněné části přírody),
- ❖ ve druhé skupině byly šetřeny vlastnosti území, spadající do podmínek vytvořených lidskou činností (lázeňská místa, architektonické památky, zámky, hrady, kláštery, atd.),
- ❖ třetí skupinou vytváří vybavenost zařízení umožňující provoz a využití hodnot, které cestovní ruch vyvolávají (ubytovací a pohostinská zařízení, sportovně-technická zařízení jako lanovky, vleky, koupaliště, loděnice),
- ❖ ve čtvrté skupině byla šetřena dopravní zařízení (průzkum byl prováděn z hlediska dopravních směrů, přepravních kapacit),

- ❖ do páté skupiny byly zařazeny průzkumy a hodnocení vlivů, které snižují kvalitu území (znečištění ovzduší, vodních toků, ale i kalamitní výskyty klíšťat, komárů).

Po vyhodnocení těchto skupin bylo území státu rozděleno na dvě základní skupiny:

- ❖ území s převahou vlastností pro cestovní ruch vhodnými,
- ❖ území s převahou vlastností pro cestovní ruch nevhodnými.

V České republice bylo celkem vytyčeno 47 oblastí.

Pro koordinaci zájmů cestovního ruchu s ostatními funkčními články území se zařazují oblasti cestovního ruchu podle kvality územních podmínek do čtyř kategorií:

- ❖ do první kategorie zařazujeme oblasti s nejkvalitnějšími přírodními předpoklady a podmínkami, se širokým souborem funkcí celostátního i mezinárodního významu a se širokou časovou využitelností (Západočeské lázně, Krkonoše, Šumava, Jeseníky, Valašsko a Beskydy),
- ❖ do druhé kategorie patří oblasti s velmi kvalitními přírodními předpoklady a podmínkami, se širokým souborem funkcí celostátního a mezinárodního významu a se smíšenou časovou využitelností (Máchův kraj, Doksy, Jizerské hory, Turnovsko, Český ráj, Jihočeské rybníky, Střední Vltava, Křivoklátsko, Dolní Vltava, Posázaví, Českomoravská vrchovina, Orlické hory, Moravský kras),
- ❖ do třetí kategorie se zahrnují oblasti cestovního ruchu s kvalitními přírodními předpoklady představující nižší zastoupení rekreačně vhodných ploch, s užším souborem funkcí a možností celostátního významu a se smíšenou časovou využitelností (České Švýcarsko, Labské pískovce, České středohoří, Lužické hory, Podkrkonoší, Broumovsko, Jesenicko, Žluticko, Stříbrsko, Český les, Chodsko, Pošumaví, Horní Vltava, Kapličko, Brdy, Tábořsko, Železné hory, Povodí Orlice, Dražanská vysočina, Podhorácko, Podyjí, Chřiby, Slovácko),
- ❖ do čtvrté kategorie se zahrnují oblasti cestovního ruchu s územně omezeným rozsahem rekreačně vhodných ploch, s významným plošným dopadem faktorů vylučujících rekreační využitelnost rekreačně vhodných ploch, s úzkým rozsahem realizovaných funkcí rozsahem zpravidla oblastního významu (Krušnohoří, Frýdlantsko, Mělnicko, Staroboleslavsko, Džbán, Přešticko). [12]

3.2 Regiony ČR

Koncepce regionální spolupráce a propagace je založena na tzv. marketingových turistických regionech. Turistické regiony byly vymezeny v letech 1998-1999 na základě jednání v regionech a jsou definovány jako oblasti, pro něž je typický určitý druh turistiky, který jednotlivé prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje, ale zároveň i odlišuje od ostatních regionů. (viz PŘÍLOHA P I). Základem pro uplatnění turistického regionu na trhu je existence turistických produktů a turistické nabídky.

Hlavní význam turistických regionů tkví v možnosti ucelené prezentace země, která nabízí souhrn turistických produktů reprezentovaných jednotlivými turistickými regiony. Mají tedy sloužit především prezentací Česka v zahraničí, ale i podpoře domácího cestovního ruchu. Hranice turistických regionů nejsou vymezeny striktně, protože snahou je poskytnout zejména lokalitám umístěným na okrajích těchto regionů určitou samostatnost při rozhodování, v jakých regionech resp. produktech chtějí být zahrnuty. Turistické regiony většinou nekorespondují s územně správním členěním státu.

V České republice je v současné době 15 marketingových turistických regionů (Český ráj, Český sever, Jižní Čechy, Jižní Morava, Krkonoše, Plzeňsko, Praha, Severní Morava a Slezsko, Severozápadní Čechy, Střední Čechy, Střední Morava, Šumava, Východní Čechy, Vysočina, Západočeské lázně).

V každém turistickém regionu byl ustaven koordinátor cestovního ruchu, který mimo jiné zabezpečuje oboustrannou komunikační vazbu s českou centrálou cestovního ruchu. Koordinátoři se podílejí na sjednocování marketingové činnosti subjektů cestovního ruchu v regionech. Výsledkem činnosti je tvorba propagačních tiskovin za celý region, vznik společných regionálních expozic na zahraničních i domácích výstavách a veletrzích, vznik regionálních internetových prezentací, vznik nových regionálních turistických produktů.

3.3 Význam cestovního ruchu ČR

Cestovní ruch je průřezovým odvětvím, které zahrnuje nejrůznější služby a profese a je napojeno na mnoho dalších hospodářských činností. Má dopad na taková odvětví, jako je doprava, stavebnictví, kultura maloobchod a na četná odvětví, která vytváří produkty související s rekreací nebo poskytují služby týkající se volného času a obchodního cestovního ruchu. Ačkoliv se na tomto odvětví podílí některé velké společnosti, převládají v něm především malé a střední podniky. Je to odvětví sektoru služeb, které v ekonomikách vospě-

lých států představuje již nadpoloviční až dvoutřetinový podíl. I v rámci služeb, které jako celek vykazují vysokou dynamiku, patří cestovní ruch k těm rychle rostoucím.

Podle odhadů Světové organizace cestovního ruchu (World Tourist Organisation, WTO) bude tvořit meziroční přírůstek cestovního ruchu ve světovém měřítku 2,5 až 2,8 %. V roce 1999 se ve světě cestovní ruch podílel na tvorbě HDP téměř 13 %, ve státech EU pak 14 %. Tvořil více jak 8 % hodnoty vývozu zboží a téměř 35 % inkasa obchodních služeb. Růst příjmů dosáhl meziročně 7,5 %. V této době vytváří cestovní ruch celosvětově 11% pracovních míst (ve vyspělých ekonomikách pak až 15 %).

Měřeno výše uvedenými charakteristikami je význam cestovního ruchu v České republice nad celosvětovým i nad průměrem EU. Mezi evropské státy s vyšším podílem cestovního ruchu na HDP patří tradiční turisticky atraktivní země Rakousko, Švýcarsko, dále pak státy při Středozemním moři jako Španělsko, Chorvatsko, Řecko. Nejvyšší závislost národních ekonomik na cestovním ruchu vykazují malé ostrovní státy Malta a Kypr.

Cestovní ruch je rovněž odvětvím efektivního zapojení do mezinárodní směny bez potřeby úvěrování a krytí pojistných rizik. Do roku 2020 předpokládá Světová organizace cestovního ruchu roční tempo růstu počtu cest do zahraničí 4,1 % což je více jak předpokládaný 3 % maximální růst světového hospodářství.

Cestovní ruch hraje důležitou úlohu v rozvoji většiny evropských regionů i našich krajů. Infrastruktura vytvořená pro účely cestovního ruchu přispívá k místnímu rozvoji a jsou vytvářeny či udržovány pracovní příležitosti dokonce i v oblastech, kde dochází k průmyslovému či venkovskému úpadku nebo městské obnově. Potřeba zvýšit přitažlivost regionů je pro stále více destinací a zúčastněných stran podnětem přistoupit na udržitelnější a ekologičtější postupy a politiky. Udržitelný cestovní ruch hraje důležitou roli při zachování a posílení kulturního a přírodního dědictví ve stále větším počtu oblastí, od umění k místní gastronomii, řemeslům či ochraně biologické rozmanitosti. To vše má kladný dopad na vytváření pracovních příležitostí a přispívá k ekonomickému růstu. [1]

3.4 Rozvoj cestovního ruchu v České republice

Česká republika má svou výhodnou geografickou polohu, snadnou dostupnost, přírodními krásy, historické památky, existencí léčebných zdrojů důležitý pro rozvoj lázeňství a dalšími atraktivitami příznivé podmínky pro rozvoj cestovního ruchu.

V průběhu posledního desetiletí se množství zahraničních návštěvníků České republiky téměř ztrojnásobilo.

Rok 2002 byl pro cestovní ruch České republiky špatný, protože přijelo méně turistů. Vinu na tom měly jednak letní katastrofální povodně, jednak dozvuky zářijových teroristických útoků v New Yorku, které ohromily cestování celosvětově. I když rok 2003 byl lepší, existovala celá řada důvodů, proč se cestovní ruch v ČR ještě více nezvýšil. Nejprve se lidé zdráhali jezdit daleko do domova kvůli válce v Iráku a obavám z bezpečnosti, později zase brzdil cestování strach z onemocnění akutního respiračního syndromu, které vypuklo v Asii.

Podle předběžných údajů ČNB dosáhly devizové příjmy ze zahraničního cestovního ruchu za leden - září 2006, 3.664,5 mil. USD, což je o 4,2 % více než ve stejném období roku 2005.

Mezi perspektivní oblasti rozvoje cestovního ruchu v České republice patří:

- ❖ kulturní a poznávací cestovní ruch,
- ❖ lázeňský cestovní ruch,
- ❖ kongresový a incentivní (motivační) cestovní ruch, kombinace služebních cest a rekreace či turistických pobytů,
- ❖ cykloturistika a pěší turistika,
- ❖ tematicky zaměřený cestovní ruch (sklářství, historická řemesla, pivovarnictví, vinařství). [1]

3.5 Problémy rozvoje cestovního ruchu

Přestože je cestovní ruch považován za dynamicky se rozvíjející ekonomické odvětví s významnými dopady na tvorbu pracovních míst, naráží rozvoj cestovního ruchu v regionech na tyto bariéry:

- ❖ nedostatečná infrastruktura cestovního ruchu a nerozvinutých služeb,
- ❖ nedostatek potřebných odborníků pro řízení podnikatelských subjektů v ČR (ubytovací, informační, marketingové subjekty),
- ❖ absence marketingových koncepcí rozvoje ČR jako evropské destinace,

- ❖ nízká úroveň partnerství mezi NNO, podnikatelské subjekty, obcemi, kraji a státem,
- ❖ omezené finanční prostředky pro rozvoj podnikání,
- ❖ nedostatek nosných projektů vedoucích k tvorbě produktů ČR,
- ❖ nedostatek finančních prostředků na údržbu a obnovu kulturního dědictví,
- ❖ nízká technická úroveň a vybavenost zařízení koupališť na vodních tocích a nádržích, včetně uměle vybudovaných koupališť (bazény), ale i vybavení turistických tras, lyžařských a běžeckých tratí, cyklotras a cyklostezek (odpočívadla, hygienická zařízení apod.),
- ❖ výrazné vnitroregionální rozdíly v úrovni vybavenosti a v návštěvnosti,
- ❖ nedostatečná schopnost subjektů na trhu cestovního ruchu reagovat na trendy probíhající jak na straně poptávky tak na straně nabídky,
- ❖ atraktivit cestovního ruchu, nabídka produktů, marketingová komunikace atd.). [1]

3.6 Organizace cestovního ruchu v ČR

Cestovní ruch v České republice je předmětem zájmu a pravomocí několika orgánů na různých úrovních. Mezi hlavní instituce patří:

- ❖ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, který je podle kompetenčního zákona pověřeno výkonem státní správy v oblasti cestovního ruchu. Mezi hlavní činnosti patří návrhy příslušných právních norem, tvorba a realizace programů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu, koordinace činností ostatních orgánů, získávání a rozdělování finančních prostředků pro rozvoj cestovního ruchu, sledování a analýza statistických údajů,
- ❖ Česká centrála cestovního ruchu je organizací podřízenou MMR ČR a je odpovědná za propagaci České republiky na světovém trhu cestovního ruchu. Mezi hlavní aktivity patří účast na propagačních akcích, poskytování informací o České republice u nás i v zahraničí, organizuje pobyt pro novináře v České republice, zajišťuje regionální prezentace, vydává řadu propagačních materiálů o ČR,
- ❖ Regionální orgány státní správy působí na úrovni krajských úřadů a na úrovni jednotlivých městských a obecních úřadů,

- ❖ Orgány samosprávy v oblasti cestovního ruchu působí na nejvyšší úrovni (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, kde jsou zřízeny Podvýbor pro obchod a cestovní ruch a Podvýbor pro propagaci České republiky v zahraničí). Hlavním posláním je volba a schvalování právních norem v cestovním ruchu,
- ❖ Regionální, občanská sdružení v cestovním ruchu, která jsou utvářena spojením několika měst, obcí, podnikatelských subjektů, za účelem podpory cestovního ruchu v dané oblasti,
- ❖ Informační centra jsou subjekty cestovního ruchu, která poskytují prvotní informace návštěvníkům regionu a současně by měly danou oblast propagovat,
- ❖ Profesionální sdružení cestovního ruchu působí v oblasti služeb ubytovacích a stravovacích (Národní federace hotelů a restaurací), informačních (Asociace turistických informačních center), dopravních (Společenství autodopravců Čech a Moravy) a cestovních kanceláří (Asociace cestovních kanceláří ČR). [1]

4 UBYTOVACÍ SLUŽBY

Ubytovací služby představují základní podmínku pro rozvoj cestovního ruchu. Můžeme je charakterizovat jako umožnění přechodného ubytování mimo místo trvalého bydliště.

Rozvoj ubytovacích zařízení je nerozlučně spjat s politickými, hospodářskými a sociálními změnami ve společnosti, které zprostředkovaně ovlivňují pohyb obyvatelstva mimo místo trvalého bydliště a působí na vznik různých druhů ubytovacích zařízení. [10]

4.1 Historie a vývoj ubytovacích zařízení

Mezi první ubytovací zařízení patří ubytovací hostince, které vznikaly v souvislosti s cestováním za obchodem, s rozvojem dostavníkové dopravy, pošty a později železnice. Často se považují za předchůdce hotelů. Hotel se jako samostatné zařízení pro ubytování cestující veřejnosti objevuje na přelomu 18. a 19. století. Název hotel je převzat z fancouštiny, kde vznikl ze středověkého latinského pojmenování hostinec.

Rozvoj cyklistiky a později automobilismu výrazně ovlivnil další rozšíření ubytovacích zařízení. V této době vznikají první seznamy hotelů pro potřeby členů příslušných sportovních klubů. Prvé z nich jsou známy již před koncem 19. století a lze je považovat za základ pozdější hotelové klasifikace. Rozvoj hotelnictví v Evropě je patrný především v zemích s příznivými podmínkami pro rozvoj obchodu a cestovního ruchu, jako např. ve Francii, Velké Británii, v 19. století ve Švýcarsku a v Německu. Značný rozvoj hotelnictví zaznamenávají i Spojené státy americké.

Hotelnictví představuje v současné době nedílnou součást cestovního ruchu. Jeho předmětem je výstavba, řízení a organizace hotelů i velkých hotelových řetězců, zabezpečování jejich provozu a poskytování hotelových služeb. [7]

4.2 Členění ubytovacích zařízení

S rozvojem cestovního ruchu dochází postupně k diferenciaci různých druhů ubytovacích zařízení, která poskytují účastníkům cestovního ruchu služby na různé úrovni a v různém rozsahu.

Ubytovací zařízení můžeme členit podle mnoha kritérií:

- ❖ podle velikosti (malá od 5-100 pokojů, střední od 101-250 pokojů, velká od 251 pokoje a výše),
- ❖ podle doby provozu (celoroční, sezónní),
- ❖ podle umístění (městská zařízení, lázeňská zařízení, horská zařízení),
- ❖ podle převažující klientely (pro obchodníky, rodiny s dětmi, sportovce),
- ❖ podle druhu zařízení a jeho funkce při uspokojování potřeb cestujících (hotel, motel). [10]

4.3 Charakteristika kategorií ubytovacích zařízení dle metodiky platné v České republice

Kategorizací rozumíme rozčlenění ubytovacích zařízení podle druhů do kategorií.

Klasifikace je zařazení jednotlivých kategorií podle vybavení, úrovně a rozsahu poskytovaných služeb do tříd. Cílem jakékoliv klasifikace je zachování určitého standardu při výstavbě a zřizování ubytovacích zařízení a dodržování příslušné kvality poskytovaných služeb.

Rozčlenění ubytovacích zařízení dle kategorií:

- ❖ Hotel, ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty, vybavené pro poskytování přechodného ubytování a služeb s tím spojených (stravovací služby). Hotely se člení do pěti tříd.
- ❖ Motel je ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty, které poskytuje přechodné ubytování a služby s tím spojené pro motoristy a člení se do čtyř tříd. Návštěvníkům je umožněno parkování v blízkosti motelu.
- ❖ Penzion je ubytovací zařízení s nejméně pěti pokoji, s omezeným rozsahem společenských a doplňkových služeb, avšak s ubytovacími službami srovnatelnými s hotelem. Člení se do čtyř tříd.
- ❖ Botel představuje ubytovací zařízení umístěné v trvale zakotvené osobní lodi.

- ❖ Kemp je ubytovací zařízení pro přechodné ubytování buď ve vlastním zařízení hostů (stan, obytný přívěs) popřípadě i v ubytovacích objektech provozovatele (chaty). Kempy jsou zařazovány od jedné do čtyř hvězdiček.
- ❖ Chatová osada je ubytovací zařízení pro přechodné ubytování hostů výhradně v ubytovacích objektech provozovatele (chaty, bungalovy). Chatové osady jsou zařazovány od jedné do tří hvězdiček.
- ❖ Turistická ubytovna je jednodušší ubytovací zařízení pro přechodné ubytování hostů s větším počtem lůžek v ubytovacích místnostech. Zařazuje se od jedné do dvou hvězdiček. [7]

V České republice byly tržby z ubytovacích zařízení klesající o 0,1 % (leden 2007). Ze statistických podkladů vyplývá, že pro leden netypické teplé počasí ovlivnilo pokles tržeb řady ubytovacích zařízení v horských střediscích, přičemž na druhé straně byl tento vývoj částečně kompenzován zvýšeným růstem tržeb zařízení poskytujících ubytování v centrech městské či lázeňské turistiky. [13]

5 STRAVOVACÍ SLUŽBY

S účasti na cestovním ruchu jsou nezbytně spojeny i další základní služby, které uspokojí základní potřebu člověka, potřebu výživy. Pro účastníky mezinárodního cestovního ruchu však představuje stravování nejen nasycení, ale i možnost seznámit se s určitým specifickým prvkem kultury daného národa či regionu.

Formy zajištění stravování mohou být různé. Účastník cestovního ruchu si může tyto služby zajišťovat sám, pak hovoříme o individuálním stravování. V tomto případě přípravu pokrmů a nápojů realizují samostatní účastníci cestovního ruchu ve zvoleném čase a prostoru.

Jinou možnost nabízí forma společného stravování. Jedná se o hromadnou přípravu pokrmů a nápojů pro velké skupiny osob, kdy výroba, odbyt i konečná spotřeba jsou ve většině případů místně i časově úzce propojeny.

Restaurační stravování je poskytované jako služba, která zajišťuje uspokojení širšího spektra potřeb zákazníků prostřednictvím svých tří funkcí:

- ❖ funkce stravovací – základní spočívá v zajištění výživy podáváním hlavních jídel během dne,
- ❖ funkce doplňková představuje možnost občerstvení mezi hlavními jídly a nabídku nápojů,
- ❖ funkce společensko-zábavní vytváří podmínky pro uspokojené potřeby společenské komunikace, setkávání, zábavy, her, rozptýlení v zařízeních restauračního stravování. [10]

V lednu 2007 byl zaznamenán v České republice meziroční růst tržeb v pohostinských a stravovacích zařízeních o 1,9 %. [13]

6 KULTURNÍ DĚDICTVÍ V CESTOVNÍM RUCHU

Kulturní dědictví jsou podle Rady Evropy hodnoty, které vytvořil nebo přetvořil člověk jak v oblasti duchovní, tak hmotné. Tyto hodnoty, čili naše dnešní kulturní dědictví, vznikaly tak, že každá dřívější generace přejala vědomosti a zvyky od minulých generací a předala je následujícím generacím. To je také základ kulturních tradic.

Díky historickým a geografickým podmínkám mívaly tyto hodnoty v každém národnostním celku specifický charakter, který se zpravidla liší od charakteru kulturního dědictví sousedních zemí.

Přes rozdíly však, v souvislosti s historickými podmínkami a proměňujícími se geopolitickými celky, existují mezi národními kulturními dědictvími různých zemí jisté podobnosti (umělecké slohy) a spojnice. I proto je kulturní dědictví každé země součástí kulturního dědictví širšího územního celku, který tvoří spolu s okolními zeměmi.

Kulturní dědictví rozlišujeme:

- ❖ nehmotné - duchovní (písně, tance, zvyky),
- ❖ hmotné - movité (architektura, plastika, malba, umělecké řemeslo). [7]

7 DOPRAVNÍ SLUŽBY

Doprava je základní předpoklad pro rozvoj cestovního ruchu. Překlenuje prostorové a časové rozdíly mezi bydlištěm a místem cestovního ruchu.

Dopravní služby jsou služby, které jsou spojeny se zabezpečením přepravy účastníků a jejich zavazadel, včetně poskytování informací o dopravních spojích. V závislosti na druhu dopravního prostředku tyto služby poskytují přímo dopravci (dopravní společnosti) nebo je zprostředkovávají přepravci, zejména cestovní kanceláře a cestovní agentury.

V České republice převládá doprava silniční a to jak doprava osobními automobily, tak i doprava autobusová.

Podle přepravního principu se doprava dělí na dopravu železniční, silniční, leteckou, námořní, říční, městskou, horské dráhy, lanovky, kola, pěší turistiky. [10]

V ČR k čtvrtému čtvrtletí 2006, za růstem tržeb dopravy (o 1,4 %) stály především vedlejší a pomocné činnosti (růst o 7,2 %) a na rozdíl od předešlého čtvrtletí železniční doprava i silniční doprava (růst o 14,6 %). Letecká doprava zůstala skoro na stejné úrovni jak v předešlém období, pokles o 0,1 %. Nízký stav vodní hladiny splavných řek a nižší tržby z prodeje zboží provozovaného některými jednotkami jako vedlejší činnost, vedly k výraznému poklesu vnitrozemské vodní dopravy (o 31,8 %). [14]

8 LÁZEŇSKÝ CESTOVNÍ RUCH

V historii vývoje lidské společnosti a kultury můžeme sledovat již od starověku. Zájem lidí o místa spojená s vývěrem termálních či minerálních pramenů. Tyto vody hojily lidem rány a bolesti, ohřívaly je a byly i pomocníkem při výkonu některých prací. V místech jejich trvalého výskytu se začaly budovat speciální účelové stavby pro využití pramenů. Rozvoj lázeňství v evropském pojetí je založen na pradávnmém zájmu lidí o přírodní minerální prameny. Lázeňský cestovní ruch byl historicky jednou z prvních oblíbených forem novodobého cestovního ruchu již od 18. století a je jako svébytná součást cestovního ruchu prezentován dodnes, neboť:

- ❖ v rámci lázeňství je vždy využívána i materiálně technická vybavenost sloužící cestovnímu ruchu v daném místě,
- ❖ lázeňství je významnou součástí domácího cestovního ruchu díky atraktivitě lázeňských míst a kulturně společenské programové nabídce, která je zde zpravidla speciálně připravována pro návštěvníky,
- ❖ lázeňství je i jedním z významných motivů aktivního zahraničního cestovního ruchu vzhledem k jedinečnosti některých přírodních léčivých zdrojů či použitých léčebných metod v dané oblasti.

Pro existenci lázeňského cestovního ruchu v konkrétní lokalitě musí být splněny určité materiální předpoklady:

- ❖ existence přírodních léčivých zdrojů,
- ❖ vybavenost lázeňsko-léčebným zařízením,
- ❖ přítomnost dalších složek materiálně technického vybavení - ubytovací a stravovací kapacity,
- ❖ vhodné estetické a přírodní prostředí,
- ❖ zajištění možnosti společensko-kulturního a sportovního vyžití.

Mezi přírodní léčivé zdroje jsou v České republice zahrnovány:

- ❖ minerální vody a termální vody, to jsou podzemní vody se zvýšeným obsahem solí, plynů, stopových prvků, radonu a podzemní vody s teplotou vyšší než 25°C,
- ❖ peloidy-bahno, rašelina a slatina, léčebné plyny (přírodní oxid uhličitý). [7]

9 ZÁVĚRY Z TEORETICKÉ ČÁSTI

Cestovní ruch představuje významné národohospodářské odvětví, které má průřezový charakter a na jeho realizaci se podílí celá řada dalších odvětví – doprava, kultura apod. Je to odvětví sektoru služeb, které v ekonomikách vyspělých států představuje již nadpolovičnou většinu až dvou třetinový podíl.

Cestovní ruch je považován za odvětví budoucnosti, který vytváří řadu pracovních příležitostí a podstatným způsobem ovlivňuje další oblasti jako jsou tvorba hrubého domácího produktu, pozitivně ovlivňuje platební bilanci, tvoří příjmy do státního rozpočtu.

Česká republika má z hlediska cestovního ruchu výhodnou geografickou polohu ve středu Evropy. V průběhu historie byl život na jejím území ovlivňován mnoha událostmi a celkový vývoj zde zanechal bohaté kulturně historické dědictví. Příjemné klimatické podmínky a rozmanitá příroda společně s množstvím památek vytvářejí předpoklady k tomu, aby Česká republika patřila k nejvýznamnějším turistickým cílům Evropy.

Aktivita regionálních i mikroregionálních turistických organizací se již začínají slibně rozvíjet. K vytvoření a udržení si dobrého image oblasti, je potřeba využít všech nejnovějších možností a technik marketingu cestovního ruchu. Pro kladný rozvoj regionálního cestovního ruchu je třeba mít na zřeteli, že domácího, natož zahraničního turistu nemotivuje k návštěvě oblast vymezená z územně správního hlediska, ale charakteristický, krajinný nebo historicky vymezený celek s atraktivami odpovídajícími jeho zájmu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

10 CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ

Mikroregion Luhačovské Zálesí byl založen v roce 1999 jako zájmové sdružení právnických osob s názvem „SDRUŽENÍ OBCÍ MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉHO ZÁLESÍ“. Po vydání zákon č. 128/2000 Sb., o obcích přijal nový název „MIKROREGION LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ“ (viz PŘÍLOHA P II). [11]

Mikroregion Luhačovské Zálesí je součástí Zlínského kraje a spadá do něj celkem 21 obcí (Březůvky, Dobrkovice, Biskupice, Dolní Lhota, Doubravy, Horní Lhota, Hřivínův Újezd, Kaňovice, Kelníky, Ludkovice, Luhačovice, Petrůvka, Podhradí, Pozlovice, Provodov, Sehradice, Slavičín, Slopné, Velký Ořechov, Lipová, Rudimov). Rozkládá se na 212 km² a má více než 22 tisíc obyvatel. Na 1 km² zde bydlí 105 lidí. Při posledním sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 měl mikroregion celkem 5159 domů a 8151 bytů, z toho bylo 87,1 % domů a 88,6 % bytů obydlených trvale. Územní celek sousedí ve východní části s mikroregionem Jižní Valašsko, na jihu s mikroregionem Uherskobrodsko, v západní části s mikroregionem Za Moravu, na severu se Zlínskem a na severovýchodě s Vizovickem. Přírodním spádovým střediskem obcí tohoto mikroregionu je především lázeňské město Luhačovice, jež se od roku 2003 stává obcí s rozšířenou působností. Většina obcí mikroregionu tedy spadá pod tento úřad. Významné místo v severovýchodní části zaujímá město Slavičín, které je i největším městem mikroregionu. Západní část mikroregionu je ovšem velmi významně ovlivňována městem Zlín, a proto obce Březůvky, Dobrkovice, Doubravy, Hřivínův Újezd, Kaňovice, Kelníky, Provodov a Velký Ořechov už spadají pod obec s rozšířenou působností Zlín. Z historického hlediska jsou dle první písemné zmínky nejstarší obce Biskupice, Sehradice a Velký Ořechov. K české a moravské národnosti se při posledním sčítání lidu v roce 2001 hlásilo 96,7 % místní populace. Z národnostních menšin převládá slovenská, kterou uvedlo 1,4 % obyvatel. [18]

Počet obcí	21
Rozloha v km ²	212
Počet obyvatel	22 294
Hustota obyvatel na 1 km ²	105

Tab. 1. Údaje o mikroregionu Luhačovské Zálesí [18]

10.1 Historie obcí

Mikroregion Luhačovské Zálesí, který tvoří 19 obcí, je téměř totožný s etnografickým vymezením Zálesí, přechodové oblasti Hané, Slovácka a Valašska a nachází se převážně ve Vizovické vrchovině. Z historického hlediska jde o seskupení obcí zejména z panství Uherský Brod, Luhačovice a Světlov. Po roce 1848 patřila oblast částečně do soudních okresů Valašské Klobouky a Vizovice, větší část Zálesí náležela do soudního okresu Uherský Brod. V letech 1949-1960 spadala většina Zálesí pod uherskobrodský, gottwaldovský a valašskokloboucký okres, správní reformou roku 1960 zde vznikl velký okres Gottwaldov (od 1. 1. 1990 Zlín). Od roku 2003, po vzniku správních obvodů obcí s rozšířenou působností, spadá 11 obcí pod Luhačovice a 8 obcí pod Zlín. Nejstarší středověké osídlení oblasti bylo na Uherskobrodsku - Biskupice, Velký Ořechov. V období od poloviny 13. do poloviny 14. století v kraji probíhala významná kolonizační vlna (v této době byly založeny například Pozlovice, Sehradice, Slavičín a Slopné), která byla převážně česká.

Naopak 17. století přinášelo kraji proti předchozímu období prosperity a míru opět zkázu: bočkajovský vpád, třicetiletá válka a vpády Turků. Lámová komise roku 1670 zde zjistila více než třetinu zaniklých hospodářství. Barokní atmosféra velmi oživila zejména kulturní dění. Dala vzniknout mnoha architektonicky hodnotným stavbám (chrám ve Velkém Ořechově, mariánský poutní kostel v Provodově). Významného privilegia se v té době dostalo Pozlovicím, kterým roku 1758 udělila Marie Terezie tržní práva a Pozlovice se staly městečkem. Tereziánská éra byla také dobou rozvoje školství.

Zálesí bylo dříve především zemědělským krajem. Významnou roli zde hrálo dobytkařství, ovocnářství (rozšířeno bylo sušení ovoce a výroba pálenky), ale také včelařství. Mnoho lidí odcházelo za obživou na sezónní práce, nejednomu se jako nejlepší východisko jevilo vystěhování, ponejvíce do Ameriky. Hodně lidí odcházelo do světa za výdělkem jako zvěrokleštíci. Průmysl v záleském mikroregionu reprezentovaly například výroba borovičky, slivovice a likérů Jelínek a synové (Luhačovice, 1856), Pivečkova koželužna ve Slavičíně, která počátkem 20. století přešla na tovární výrobu a po 2. světové válce se rozrostla o továrnu na výrobu obuvi zn. JAPIS (později Svit, dnes Prabos). Ve 30. letech minulého století se vytvořily pracovní příležitosti v muniční továrně u Slavičina, ve které došlo po válce také k značnému rozvoji strojírenské výroby. Známé byly také Bujárkův závod na výrobu součástek jízdních kol (Luhačovice, 1926) nebo cihelny ve Slavičíně (1909) a v Biskupicích (1927).

Oživení zdejšímu podnikání přineslo i dokončení stavby železnice na trati Brno - Bylnice (nádraží v Hrádku dokončeno v roce 1888) a rozvoj lázeňství v Luhačovicích. Poprvé byly luhačovické prameny lékařsky zhodnoceny již roku 1669. V lázních vyvěrá celkem 16 léčebných vod, jeden pramen je sirný (nejznámější z nich jsou Vincentka, Ottovka, Aloiska a Amandka). Dnes jsou Luhačovice našimi jedinými lázněmi s kompletním zařízením pro léčení cest dýchacích. Prameny se používají k pitné léčbě, koupelím a inhalacím. Charakter luhačovickým lázním dodává zvláště architektura Dušana Jurkoviče (Jurkovičův dům, Jestřabí, Slovácká buda aj.). Mezi dalšími lázeňskými domy vyniká Společenský dům arch. Králíka. Samostatným architektonickým komplexem je Velká lázeňská kolonáda podle návrhu architekta Pořízka. Ladnost kolonády doplňuje socha dr. Františka Veselého od Úprky. Lázeňskou kulturní a společenskou atmosféru také významně ovlivnily československé styky (zejména v letech 1908-1913), jejichž hlavním inspirátorem byl dr. Pavol Blaho. Lázně navštěvovala celá řada osobností, obzvláště inspirovaly Leoše Janáčka. S naznačeným rozvojem lázeňství souvisel i vznik řady pracovních příležitostí. Nejvíce obyvatel Zálesí však dojíždělo a dodnes dojíždí za prací do Zlína a Uherského Brodu. Velkou proměnu pro zdejší zemědělský kraj znamenalo zakládání jednotných zemědělských družstev v padesátých letech minulého století. Roku 1936 byl Luhačovicím udělen statut města. Slavičín se stal městem v roce 1964. Vývoj po převratu roku 1989 přinesl významné změny vlastnických a výrobních vztahů (privatizace a zánik jednotných zemědělských družstev).

[11]

10.1.1 Luhačovice

Město Luhačovice leží v jihovýchodní části České republiky, v okrese Zlín. Rozkládá se v údolí, jehož nadmořská výška je minimálně 250 m n. m. Severozápadní okraj údolí tvoří svahy Malé Kamenné, jihovýchodní část je tvořena zalesněným vrcholem Obětové (511 m n. m.), jižní část kotliny je obklopena pahorky Velké Kamenné (385 m n. m.), Solné (451 m n. m.), Zálužné (446 m n. m.), Lužné (428 m n. m.) a Ovčírny (429 m n. m.) Všechny tyto kopce jsou součástí Vizovické vrchoviny a Bílých Karpat. Nejvyšším vrcholem v luhačovické oblasti je Komonec, vysoký 672 m n. m. Východní a jihovýchodní část okolí Luhačovic je součástí Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty.

Město Luhačovice (rozloha 3 299,8 ha, počet obyvatel 5 704) tvoří 4 katastrální území a vzniklo sloučením samostatných obcí: Luhačovice (rozloha 1 450 ha, počet obyvatel 4

975), Řetečov (rozloha 532,4 ha, počet obyvatel 209), Polichno (rozloha 489 ha, počet obyvatel 302), Kladná Žilín (rozloha 828,3 ha, počet obyvatel 218). [9]

10.1.2 Biskupice

Biskupice bývaly Panským statkem olomouckého biskupství, zřejmě odtud dostala obec jméno Biskupice (tj. lidé biskupovi). Biskupice se rozprostírají v úzkém údolí Černého potoka mezi výběžky Vizovické vrchoviny. Obec leží v nadmořské výšce 235 m ve vzdálenosti 20 km jihovýchodně od Zlína. Pošta je v obci od r. 1958, předtím měla obec poštu v Luhačovicích. Telefon byl do obce zaveden r. 1918, elektřina r. 1929 a místní rozhlas r. 1947. Farní úřad je od r. 1784 v Luhačovicích, předtím byla obec přifařena do Pozlovic. Matriční obvod je v Luhačovicích. [9]

10.1.3 Březůvky

Březůvky jsou rozloženy v údolí Vizovické vrchoviny 11 km jižně od Zlína v nadmořské výšce 349 m. Obcí protéká Březůvecký potok. Nestarší zmínka o obci je z r. 1406, kdy byly Březůvky součástí malenovického panství. V r. 1571 prodal Burjan Tetour z Tetova pusté Březůvky i se sousedními Doubravami rytíři Václavu Gajovskému z Gáje. Kolem r. 1580 nechal Gajovský dosud pusté Březůvky znovu obnovit a osídlit novými poddanými (r. 1580 se uvádí jeden poddaný „ze vsi nové slove Březůvek“). [18]

10.1.4 Dobrkovice

Název obce je odvozen od osobního jména Dobrek nebo Dobrka a znamená ves lidí Dobrkových. Vesnice leží v hlubokém údolí Vizovických vrchů ve vzdálenosti 20 km jižně od Zlína v nadmořské výšce 276 m. Středem obce protéká malý potok Holomňa, který je přítokem řeky Olšavy. Od hlavní komunikace z Uherského Brodu přes Velký Ořechov do Zlína je obec vzdálena 1 km východním směrem. Přípojka na hlavní silnici byla vybudována r. 1910. Nejbližší železniční stanice je v Biskupicích. Pošta se do obce vozila z Velkého Ořechova od r. 1908. Elektrický proud byl do obce zaveden r. 1945. Farní i matriční úřad je ve Velkém Ořechově. [18]

10.1.5 Dolní Lhota

Obec Dolní Lhota leží v údolí Horní Olšavy v nadmořské výšce cca 229 m, na úpatí chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Horní Olšava, dříve nazývaná také Štávnice, přitéká ze

Sehradice a v obci přibírá vody hornolhotského potoka. Dolní Lhotou prochází frekventovaná komunikace Luhačovice - Zlín, na kterou se v obci napojuje další silnice vedoucí do Valašských Klobouk. Nejbližší železniční stanice jsou Luhačovice (7 km) na trati Luhačovice - Uherský Brod nebo Zádveřice (10 km) na trati Otrokovice - Zlín - Vizovice. Na jihu je katastrální území obce lemováno lesními porosty s kopcem Kameničná (571 m), ve střední a severní části se nachází vlastní sídelní útvar. [15]

10.1.6 Doubravky

Název obce je odvozen od dubového lesa (staročesky dúbava „doubí, dubový les“). Obec se rozkládá v kopcovitém údolí mezi výběžky Vizovické vrchoviny ve vzdálenosti 13 km jižně od Zlína v nadmořské výšce 337 m. Obcí protéká Kaňovický (resp. Dubravský) potok. V minulosti se obec jmenovala Veleoudbravy (tímto pojmenováním se zřetelně odlišovala od dalších dvou vesnic s podobným názvem - Horních a Dolních Doubraviček, ležících poblíž Bohuslavic a zaniklých asi v 15. století). Obec má zemědělský charakter, její rozloha měří 1019 ha. V r. 1834 měla 75 domů a 388 obyvatel, r. 1850 zde žilo 413 lidí. Obyvatelstvo se živilo polními pracemi, pastvinářstvím a chovem dobytka. Kromě hovězího dobytka vynikala obec chovem těžkých koní ardenského plemene a chovem včel. [11]

10.1.7 Horní Lhota

Obec leží v severojižním údolí v nadmořské výšce cca 340 m, při silnici Zádveřice-Luhačovice asi 7 km severně od Luhačovic. Ve starších písemnostech je obec označována jako Lhota Vyšší nebo též Lhota Kamenná (na zadní desce kostelního misálu s vročením 1677 se uvádí „filialem ecclesiam Kamenolhotensem...“), německé prameny ji jmenují Ober-Lhotta. Na pečeti z r. 1776 je kůň a ratolest a nápis „Pecet obecni Lhot 1776“. Zemědělská půda je zde kamenitá, málo úrodná - obilninám se příliš nedařilo, pěstovaly se více brambory a od minulého století ovocné stromy, především jabloně a švestky. Skupinový vodovod byl v Horní Lhotě vybudován již r. 1931 a od r. 1936 tu pracovala malá elektrárna, která zásobovala velkostatek, školu a několik hospodářství. Elektrifikace celé obce byla dokončena r. 1940. [18]

10.1.8 Hřivínův Újezd

Vesnice je v historických pramenech nazývána Újezd (1373), Blatný Újezd (1381) a pak Hřivínův Újezd (1493); svůj název odvozuje od rytířského rodu Hřivínů, kterým vesnice dlouho patřila.

Obec se nachází jižně od Zlína v údolí Vizovické vrchoviny při silnici z Biskupic do Zlína v nadmořské výšce 270 m. Od Zlína je vzdálena cca 15 km. Obcí protéká Černý potok, od severovýchodu se do něho v severní části obce vlévá Hudcovský potok, v jižní části obce se Černý potok spojuje s Dubravským (resp. Kaňovským) potokem, přitékajícím od severozápadu. Nejstarší historické zprávy o obci pocházejí z r. 1373. Obec byla několikrát postižena povodněmi a krupobitím; r. 1812 odplavily přívaly vody dřevěné domky ve středu vesnice při potoku a donutily její obyvatele, aby stavěli svá obydlí ve stráních. Krupobitím r. 1890 byla zničena polovina úrody obilí a další škody na polích způsobilo krupobití r. 1901 a 1907. Hřivínův Újezd je malá obec, která si trvale udržela zemědělský charakter. Rozloha obce měří 766 ha. V roce 1834 měla obec 82 domů a 378 obyvatel. Obyvatelstvo nacházelo obživu v zemědělství a pastevectví. Rozšířeno bylo ovocnářství, část ovoce se zpracovávala v místní pálenici (1908, 1930). Od druhé poloviny 19. století odcházeli drobní rolníci a bezzemci za zaměstnáním do světa; při žních a jiných sezónních pracích jezdili za výdělkem na Hanou a do Rakous, kam se odstěhovala r. 1908 z obce jedna rodina a r. 1910 další tři rodiny; zakoupily si tam zemědělské usedlosti. Po první světové válce jezdili někteří obyvatelé za prací do průmyslového Zlína.

10.1.9 Kaňovice

Samostatná politická a katastrální obec, která leží 10,5 km severně od Uherského Brodu v nadmořské výšce 260 m. Kaňovice náležely k panství Luhačovice, ke kterým byly připojeny někdy kolem r. 1619. Obec na východě hraničí s katastrem obce Ludkovice, na západě s katastrem Velký Ořechov a Dobrkovice. Dalšími sousedními katastry byly Biskupice a Hřivínův Újezd. Místní jméno vzniklo příponou -ovice k osobnímu jménu Kaň (a), znamená ves lidí Kaňových. Podle údajů z roku 1930 byli všichni obyvatelé Kaňovic národnosti československé. Z celkového počtu obyvatel (271) byli všichni vyznání římskokatolického.

10.1.10 Kelníky

Původ názvu obce nelze přesně určit; můžeme ho vysvětlit několika způsoby. Jméno obce může pocházet od osobního jména např. ve významu odvozeného podle tělesných znaků: kelník mohl být člověk s velkým špičákem (podobně jako Hlavoň, Nohál, Břuchota atd.), nebo ten, který opracovává kly a odtud pak ve smyslu ves Kelníkovy rodiny, nebo ves kelníků. V nejstarším názvu je obec zaznamenána „Colniczi“, což by mohlo být čteno jako Kolníky tj. ves lidí vyrábějících koly (kůl, stavební materiál). Kelníky jsou vzdáleny asi 20 km jižně od Zlína. Rozkládají se na návrší Vizovické vrchoviny v nadmořské výšce 337 m. Jejich poloha je na jihozápadním svahu kopce Doubí, ze severozápadní a severovýchodní strany obklopeného Částkovským potokem. nerostů se v katastru obce vyskytuje v magurském flyšovém pískovci glaukonit. Osídlení je zde archeologicky doloženo ojedinělými nálezy kamenných mohyl z doby neolitu a kamenných nástrojů z doby eneolitu.

Nejstarší písemná zmínka o obci pochází z r. 1362 v soupisu vesnic, jejichž povinností bylo od starodávna platit mostné královskému městu Hradišti.

10.1.11 Ludkovice

Samostatná politická a katastrální obec, která leží 12,5 km severně od Uherského Brodu v nadmořské výšce 267 m. Ludkovice náležely k panství Luhačovice. Obec na východě hraničí s katastrem obce Řetečov a Pozlovice, na západě s Hřivínovým Újezdem a Kaňovicemi, na jihu s Biskupicemi a Luhačovicemi, na severu s Březůvkami a Provodovem.

Místní jméno vzniklo příponou -ovice k osobnímu jménu Ludek, znamená ves lidí Ludkových. Ludkovice jsou samostatná obec s částí Pradlisko. [9]

10.1.12 Petrůvka

Obec leží 7,5 km od Luhačovic v nadmořské výšce 484 m. Petrůvka hraničí s katastry obcí Nevšová, Kladná-Žilín, Pozlovice, Rudimov a Dolní Lhota. Petrůvka náležela k panství Luhačovice, ke kterému se připojila v r. 1449.

Místní jméno vzniklo z původního názvu Petrova Ves vynecháním doplňujícího slova: Petrova - Petrová - zdrobněním na Petrůvka (Hosák). Petrůvka, původně Petrovice.

10.1.13 Podhradí

Ves ležící pod hradem Starý Světlov, vzdálená 16 km severně od Uherského Brodu, v nadmořské výšce 354 m. Podhradí náleželo k panství Luhačovice. Podhradí hraničí s katastry obcí Horní Lhota, Řetechov, Pradlisko, Pozlovice a Provodov. Ves stávala pod hradem Starý Světlov, odtud i přívlastek v roce 1563. Místní jméno vzniklo z apelativa podhradí, původně podhradie a znamená místo pod hradem.

10.1.14 Pozlovice

Městečko ležící 15 km severně od Uherského Brodu v nadmořské výšce 302 m. Pozlovice na východě hraničí s katastry obcí Dolní Lhota a Petruvka, na západě s Ludkovicemi a Řetechovem, na jihu s Luhačovicemi a Kladnou-Žilín a na severu s Horní Lhotou a Podhradím.

Pozlovice náležely k panství Luhačovice, na konci 18. stol. byly povýšeny na městečko. Místní jméno vzniklo příponou -ovice k osobnímu jménu Pozl, Pozel adj. pozl, pozel, které utvořeno stupňovací partikulí po -k adj. „zlý“, značí ves lidí Pozlových.

10.1.15 Provodov

Ves leží 8,5 km od Zlína v nadmořské výšce 380 m. Provodov hraničí s katastry obcí Horní Lhota, Březůvky, Ludkovice, Řetechov, Podhradí a Želechovice. Provodov náležel v r. 1412 panství světlovskému, od r. 1633 náleží k Luhačovicím. Místní jméno vzniklo přívlastňovací příponou -ov k osadě Provod (próvod, průvod). Z katastru obce Provodov jsou ojedinělé nálezy z neolitu, eneolitu (kultura se šňůrovou keramikou). Na katastrálním území Provodova se nachází přírodní památka „Čertův kámen“ o výměře 3,58 ha. Jedná se o skalní útvar na severovýchodním ukončení hřbetu kopce Rýsov, který byl do současného vzhledu modelován mechanickým i chemickým zvětráváním do období starších čtvrtohor a je tvořen silnými, stejně ukloněnými třetihorními pískovcovo-slepencovými lavicemi. [9]

10.1.16 Sehradice

Obec leží v údolí Horní Olšavy v průměrné nadmořské výšce 316 m asi 7 km severovýchodně od Luhačovic při okresní silnici z Dolní Lhoty na Újezd a dále do Valašských Klobouk. Název Sehradice čteme poprvé r. 1361 v přídomku držitelů hradu, kdy si opat vizovického kláštera stěžuje papeži na své loupeživé sousedy, mezi kterými jmenuje také brat-

ry „Jessek et Staschek fratres de Ingraditz" (ze Sehradice). Sehradice však mohou být starší, neboť byly vždy součástí rozsáhlého biskupského léna, ke kterému původně patřil i Slavičín a jehož správním centrem byl hrad Engelsberk jmenovaný v zakládací listině vizovického kláštera datované k r. 1261. [9]

10.1.17 Slavičín

Město Slavičín se nachází v předhůří Bílých Karpat v nadmořské výšce cca 370 m. Ve městě se stékají říčky Nevšovka a Lukšinka - vodní tok vlévající se dále do Vlárky je v některých pramenech označován jako Říka. Město leží na tzv. Vlárské dráze vedoucí z Brna přes Uherský Brod do Trenčanské Teplé. Slavičín patří k nejstarším osadám jižního Valašska a byl vždy biskupským lénem. První písemná zpráva o něm je z r. 1256, kdy olomoucký biskup Bruno ze Saumburka propůjčil slavičínský újezd (district Zlawizin) svému manovi Helembertovi de Turri.

10.1.18 Slopné

Obec ležící v údolí Horní Olšavy před jižním okrajem Komonecké vrchoviny, vzdálena je asi 8 km jihozápadně od Vizovic. Nadmořská výška se pohybuje kolem 349 m, počet obyvatelstva kolem 700, název snad odvozen od místa „kde se kladly pastí` či od slovesa slópati, resp. chlastati (něm. Chlastendorf). V písemných pramenech se obec sama objevuje již po polovině 13. století, je uvedena ve výčtu statků, které byly darovány vizovickému klášteru při jeho založení v roce 1261.

10.1.19 Velký Ořechov

V pojmenování obce převládá do 17. století tvar přídatného jména Ořechové (to Ořechové) a teprve od r. 1633 je v textu prvně doložen název obce v podobě Ořechov. Pro rozlišení od jiných obcí stejného názvu, zejména Ořechova u nedalekých Polešovic, se pro tuto obec pak používal přívlástek Velký (1671). Název obce v dnešní podobě ukazuje na její polohu v místě kdysi porostlém ořeším. Velký Ořechov se rozkládá na návrší Vizovické vrchoviny v nadmořské výšce 377 m, 17 km jižně od Zlína. [11]

10.1.20 Lipová

Obec se nachází v údolí Lipovského potoka při silnici Slavičín - Haluzice – Vizovice, asi 4 km severně od Slavičína. Leží v chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty v průměrné nad-

mořské výšce 427 m. Původně se nazývala Lípová, v německých pramenech Lipowa, za protektorátu Linden. Lípa je pochopitelně i na nejstarší obecní pečeti z roku 1782.

10.1.21 Rudimov

Obec Rudimov leží v lesnaté krajině v údolí potoka "Třešňůvky" asi 6 km východně od Luhačovic. Z významných památek připomeňme dřevěnou zvonici z roku 1780, kamenný kříž z roku 1746, dřevěný kříž s bohatou dřevořezbou z roku 1820, či pozůstatky po slovenském hradisku "Gradca" v trati Zachrástí - Ploštiny. V červenci se v obci již několik let koná "Rudimovský festiválek".

10.2 Klimatické podmínky

Většina území spadá do **mírně teplé oblasti**, která je charakterizována průměrnou teplotou v červenci 16 až 18 °C, v lednu -2 až -4 °C, s počtem 30 - 50 letních dnů. Jenom malá, jižní část území, leží v **teplé oblasti**, kde se průměrná teplota v červenci pohybuje mezi 18 až 19 °C, v lednu mezi -2 až -3 °C a počet letních dnů dosahuje 50 - 60 dnů. Průměrná roční teplota v mikroregionu činí 7 až 8 °C a průměrný úhrn dešťových srážek od 550 do 750 mm. Žádná část území nespadá do chladné oblasti. [11]

10.3 Demografická situace

Téměř dvě třetiny obyvatelstva bydlí na venkově, ostatní v Luhačovicích. K 1. lednu 2003 měl územní celek 19 obcí s 27 částmi. Na části se členila města Luhačovice, Slavičín a obec Ludkovice. Podle velikosti obcí a podle počtu obyvatel jsou nejvíce zastoupeny kategorie obcí od 500 do 999 obyvatel (10 obcí) a do 499 obyvatel (6 obcí), jedna obec je v kategorii 1000 až 1999 obyvatel (Pozlovice - 1176 obyvatel) a dvě nad 5000 obyvatel (Slavičín 7,1 tis. a Luhačovice 5,6 tis. obyvatel). Slavičín je v rámci Zlínského kraje třináctým největším a Luhačovice šestnáctým největším městem dle počtu obyvatel. Nejvíce lidí (57 %) bydlí ve velikostní kategorii obcí nad 5 tis. obyvatel. Při sčítání 2001 jsou do celkového počtu obyvatelstva (v souladu s mezinárodními doporučeními) zahrnuti i cizinci s dlouhodobým pobytem. V údajích předchozích sčítání byli cizinci pobývající na území naší republiky s povolením k dlouhodobému pobytu zahrnuti pouze do dočasně přítomného obyvatelstva. [18]

Obec	Počet obyvatel		věk.skup.		60 a více let		
	celkem		0 - 14 let	15 - 59 let			
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	muži	ženy
Biskupice	364	364	136	243	234	48	67
Březůvky	307	322	108	213	198	45	65
Dobrkovice	137	141	43	89	88	29	29
Dolní Lhota	278	287	108	196	190	26	45
Doubravy	219	231	66	162	151	23	48
Horní Lhota	266	264	103	171	148	39	69
Hřiv. Újezd	275	292	93	192	186	36	60
Kaňovice	130	143	54	87	85	21	26
Kelníky	94	80	23	67	44	17	23
Lipová	138	165	56	87	61	48	51
Ludkovice	346	335	125	217	194	55	90
Luhačovice	2 755	2 866	871	1 823	1 781	440	706
Petrůvka	172	178	52	126	104	23	45
Podhradí	102	96	48	61	54	13	22
Pozlovice	558	618	229	382	378	72	115
Provodov	385	393	128	250	221	77	102
Rudimov	123	128	35	72	58	40	46
Sehradice	364	381	133	241	241	55	75
Slavičín	3 292	3 424	1 200	2 163	2 165	502	686
Slopné	276	308	106	176	190	48	64
Velký Ořechov	345	352	131	224	225	43	74
Celkem	10926	11 368	3 848	7 242	6 996	1 700	2508

Tab. 2 . Počet obyvatel v obcích podle pohlaví a hlavních věkových skupin při SLDB 2001

[18]

Nejvýznamnější složkou zdrojů pracovních sil je obyvatelstvo v produktivním věku (15 - 59 let). V mikroregionu byl při sčítání lidu v roce 2001 největší podíl této skupiny zjištěn v Doubravách (69,6 %) a Dolní Lhotě (68,3 %), nejnižší pak v Podhradí (58,1 %) a v Horní Lhotě (60,2 %). Ve městě Luhačovicích žilo v této věkové kategorii 64,1 % obyvatel a ve Slavičíně 66,2 % obyvatel. V mikroregionu celkem to bylo 64,8 % což je mírně pod úrovní ve Zlínském kraji.

Územní útvar	Rok	Podíl obyvatelstva ve věku		
		0 - 14 let	15 - 59 let	60 a více let
Mikroregion celkem	2001	17,1	64,8	18,1
Okres Zlín celkem	2001	16,1	65,0	18,9
Okres Zlín celkem	2001	16,5	65,0	18,5

Tab. 3. Věková struktura obyvatelstva podle hlavních věkových skupin dle SLDB [18]

10.4 Doprava

Silniční doprava

Území mikroregionu protíná silniční síť, která je tvořena výhradně silnicemi II. a III. třídy. Silnic II. třídy je 6:

- ❖ č. 488 Vsetín - Vizovice - Hrádek na Vlárské dráze (v úseku Slavičín - Hrádek),
- ❖ č. 490 Říkovice - Holešov - Zlín - Nivnice (v úseku Březůvky - Ludkovice - Biskupice),
- ❖ č. 492 Zádveřice - Luhačovice – Biskupice,
- ❖ č. 493 Luhačovice - Petrůvka – Slavičín,
- ❖ č. 495 Moravský Písek - Uherský Brod - Bylnice (úsek Hrádek na Vl. dráze),
- ❖ č. 496 Luhačovice - Bojkovice - Komňa (v úseku Luhačovice - Kladná-Žilín).

Železniční doprava

Železniční osobní dopravu zabezpečuje státní organizace České dráhy.

Mikroregionem prochází dvě železniční tratě vnitrostátního významu:

- ❖ č. 340 Brno - Vlárský průsmyk (v úseku Hrádek na Vlárské dráze - Divnice),
- ❖ č. 345 Luhačovice - Újezdec u Luhačovic (v úseku Luhačovice, Biskupice, Polichno, Újezdec u Luhačovic). [18]

10.5 Přírodní podmínky

Území mikroregionu je po geologické stránce součástí magurského flyše vnějšího karpatského oblouku. Celá oblast se rozprostírá v tzv. račanské jednotce. Charakteristickým rysem jsou zde členité hřbety, které jsou vzájemně odděleny údolními vodními toků. Některá z těchto údolí respektují průběh vrás ve směru severovýchod - jihozápad, u dalších je patrná orientace k jihu, což je vysvětlováno zlomovými poruchami zemské kůry.

Reliéf mikroregionu je tvořen Bílými Karpatami a zejména Vizovickou vrchovinou, jejíž jihovýchodní část se také nazývá Luhačovická vrchovina. Osou Vizovické vrchoviny je Klášťovský hřbet probíhající od jihozápadu k severovýchodu. V mikroregionu dosahuje největší výšky Komonec (672 metrů nad mořem). Severovýchodně od Luhačovic, souběžně s Klášťovským hřbetem, probíhá další hřeben s největšími vrcholy Kameničná a Uhlis-

ka (oba 521 m n. m.). Ploché hornatiny jsou tvořeny převážně z odolných pískovců. Na nerostné suroviny je mikroregion chudý. Nejvýznamnější jsou cihlářská ložiska v Biskupicích, kde se nachází vápnité jílovce, zvětraliny jílovců a svahové hlíny. Jediným stavebním kamenem jsou zde pískovce. [20]

Území je chudé i na podzemní vody vzhledem k téměř nepropustným horninám karpatského flyše. Vodní toky jsou krátké, typické pro oblast Bílých Karpat. Poměrně bohaté je území na minerální prameny. V luhačovské oblasti se vyskytují uhličitě vody, které se charakterizují jako uhličitě, hydrogenuhličitano - chloridové, sodné, jodové, studené, hypotonické, s další přísadou bromu, železa, lithia, bária a kyseliny metaborité. Původ těchto vod souvisí s procesy v třetihorách. Druhou skupinou minerálních vod jsou sirné vody, které obsahují především sirovodík. Velký význam pro tuto oblast mají povrchové vody, protože při velkém nedostatku podzemních vod jsou zdrojem pitné vody. V roce 1930 byla vybudována na Luhačovickém potoce, 2 km severovýchodně od lázní přehrada, jejíž plocha činí 40 ha. Nádrž má ochranný význam. V roce 1968 byla dobudována nádrž Ludkovice na Ludkovickém potoce o ploše 12,4 ha, jež slouží výhradně k vodárenským účelům. Na Částkovském potoce se nachází vodní nádrž o ploše 2,5 ha. [11]

10.6 Památky

Na území mikroregionu je registrováno 56 kulturních památek. Nejstaršími jsou zřícenina hradu Sehrad postaveného v polovině 13. století, farní kostel sv. Diviše v Horní Lhotě, barokní záke v Luhačovicích z 18. století. V příloze P III jsou nejvýznamnější památky obcí mikroregionu Luhačovské Zálesí.

10.7 Lázeňství a rekreace

Luhačovice jsou jediné naše lázně s kompletním zařízením pro léčení dýchacích cest. Prameny se využívají k pitné léčbě, koupelím a inhalacím. Dále se zde léčí nemoci trávicího ústrojí a nemoci z poruchy výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí. K léčbě jsou využívány hydrouhličitano-chlorido-sodné kyselky sloužící k pitným kůrám (Vincentka, Ottovka, Aloiska, Amandka, pramen dr. Šťastného), k inhalační léčbě a přírodním uhličitým koupelím (Janovka, Antonínka, Jubilejní, Elektra, U čítárny).

Luhačovské minerální vody a jejich léčivé účinky jsou známé již od druhé poloviny 17. století. Voda z pramenů Vincentka a Amandka se začala využívat k pitným kůrám a v lah-

vích se rozvážela po okolí. Postupně byly postaveny lázeňské objekty, rostl počet lázeňských hostů a v roce 1885 dosáhl 1500 za sezónu. Po několika letech stagnace byla v roce 1902 založena lékařem Františkem Veselým akciová společnost. Pro rozsáhlou přestavbu a modernizaci získal architekt Dušana Jurkoviče. Další výstavba lázeňských objektů pokračovala zejména podle návrhů architektů Emila Králíka a Oskara Pořízky.

Lázně poskytují lázeňskou léčbu dospělých, dětí i dorostu, jak v rámci komplexní lázeňské péče, tak v rámci příspěvkové péče, nebo samoplátce. K negativním jevům, se kterými se musí návštěvníci přehrady vyrovnat, patří v období letní sezóny výskyt sinic. Jejich výskyt je spojen se zvýšenou přítomností fosforu jako živiny ve vodě, která se do přehrady dostává z pracích prostředků. V tomto období se nedoporučuje koupání, neboť mikroorganismy mohou vyvolávat alergické reakce na kůži. V areálu přehrady se nacházejí 2 objekty, které nezkrášlují okolí, a to je Vyhlídková restaurace a bývalé svazácké letoviště Kaskáda. Fond dětí a mládeže, který je v současné době oficiálně pověřený správou této nemovitosti, v r. 2000 podal návrh na odstranění této stavby. Do dnešní doby není celá záležitost vyřešena.

Pro další rozvoj lázeňského území bude třeba provést řadu rekonstrukcí a modernizací lázeňských zařízení, sítě obchodů a služeb, posílení sportovních a turistických aktivit a atraktivit pro převážně pobytovou rekreaci. Nezbytnou rozsáhlou úpravu s ohledem na kapacitu návštěvníků a hygienu si vyžaduje rekreační nádrž. [18]

10.8 Významné minerální prameny

Oblast Luhačovic je nejvýznamnější zřídelní strukturou vnějšího flyšového pásma Karpat, které zasahuje ze Slovenska na jihovýchodní Moravu. Náleží k račanské jednotce magurského flyše. Charakteristická pro toto území je výrazná antiklinální stavba, která byla rozhodující pro výskyt zříděl minerálních vod. Je výsledkem orogenetické činnosti, k níž došlo v období od konce paleogenu až po mladší pleocén. Antiklinála je symetrická a její osa probíhá přibližně údolím Luhačovického potoka. Předpokládá se, že je ukončena okrajovou zlomovou linií. Území je tvořeno flyšovými horninami, které se z hlediska litologického dělí na luhačovické a zlínské vrstvy. Zatímco zlínské vrstvy mají převážně jílovitý charakter a jsou velmi špatně propustné, luhačovické vrstvy jsou tvořeny převážně křemitými a slepencovými pískovci s místními vložkami jílovců. Ty se vyznačují převážně puklinovou propustností. Flyšové horniny zlínských vrstev jsou uloženy nad propustnými luhačovickými pískovci, které vystupují na povrch pouze v nepřilíh rozsáhlém pruhu antikli-

nálního pásma, kde dochází k infiltraci srážkových vod. Minerální vody vystupují k povrchu z větších hloubek po zřídelných puklinách, které jsou jednak směrovým porušením ohybu antiklinály, jednak zlomy příčné tektoniky. Zřídla se vyskytují na obou stranách údolí. V Luhačovicích se vyskytují především uhličitě minerální vody - kyselky alkalicko - muriatického typu, což je jev v oblasti magurského flyše zcela výjimečný. Kromě toho jsou zde však i prosté vody s irné s vysokým obsahem sirovodíku. Jsou častým jevem v oblastech paleogenních sedimentů, ale přesto je luhačovický zdroj s irné vody výjimečný svojí vydatností. Luhačovická kyselka má vydatný podíl naftové solanky, což způsobuje její vysokou mineralizaci. Hladina podzemní vody je velmi rozkolísaná, je v přímé závislosti na výšce hladiny povrchové vody v Luhačovickém potoce. Využívané zdroje uhličitých minerálních vod se nacházejí v údolní nivě potoka přímo v areálu lázní, území vymezeném na severovýchodě zřídlem Vincentka a na jihozápadě zřídlem Gejzír. S irná voda vyvěrá skrytě na úpatí Velké kamenné hory při pravém údolí svahu, mimo vlastní areál lázní. Luhačovické minerální vody náležejí k vodám hydrouhličitano-chlorido-sodným. Jsou v nich obsaženy hydrouhličitany, chloridy, dále sodík, draslík, vápník, hořčík, železo a mangan. Velmi důležité je zvýšené množství některých prvků v těchto vodách, zejména jódu, lithia, barya, a fluoru. Celkový obsah rozpuštěných minerálních látek dosahuje u některých zřídél 9000 až 16000 mg v 1 litru. Kromě toho je v těchto vodách obsažen i volný kyslíčník uhličitý v množství, které se pohybuje asi od 2000 do 2600 mg v 1 litru.

Zřídla minerálních vod je možno rozdělit do několika rozdílných skupin. Do první náležejí nejvýznamnější luhačovické zdroje minerálních vod, které se vyznačují samovolným vývěrem vody v důsledku působení hydraulického tlaku ve výstupní větvi pramene a plynného oxidu uhličitého. Jsou to zřídla: **Vincentka** (vydatnost 12-18 l/min.), **Amandka** (3,6 l/min.), **Ottovka** (3 l/min) a **Aloiska** (3 l/min.). Minerální voda se z nich používá výhradně pro pitnou léčbu. Pouze Vincentka se plní do lahví a je v prodeji jako stolní léčivá voda.

Další skupinu nám tvoří: skryté vývěry minerálních vod do náplavů v údolí Luhačovického potoka. Voda z některých těchto zdrojů je zachycena do studní, z nichž je čerpána a využívána v lázních pro koupele a inhalace. Jde o zřídla minerální vody, která jsou známá pod názvy: **U čítárny** (66 l/min.), **Jubilejní** (24 l/min.), **Ústřední** (30 l/min.), **Janovka** (48 l/min.) a **Antonínka** (9 l/min.).

Kromě zřidel uhličitých minerálních vody se nachází na území lázní jedno zřídlo sirovodíkové vody, které nese označení „**Sirný pramen**“. Jeho vydatnost je 63 l/min, sirovodíkové hydrouhlčitano-vápenaté vody, která se využívá ke koupelím.

10.9 Kultura

Luhačovické Zálesí je typickou přechodovou oblastí, v níž se střetávaly prvky lidové kultury horského typu (Valašsko) s vlivy nížinných oblastí Slovácka a Hané. Výsledkem je vznik lidové kultury s osobitými rysy, které odlišují Luhačovské Zálesí od jiných etnografických oblastí.

Galerie	Art Gallery	Luhačovice
	DK Elektra	Luhačovice
Divadlo	Lázeňské divadlo	Luhačovice
Kino	Městské kino	Slavičín
	Měs.dům kult.Elektra	Luhačovice
	Přír.anfiteátr s let.kinem	Slavičín
Muzeum	Městské muzeum	Slavičín
	Muzeum Luhač.Zálesí	Luhačovice
Výletišťe	Výletišťe SDH Hrádek	Slavičín

Tab. 4. Tabulka kulturních míst mikroregionu (vlastní zpracování)

10.9.1 Způsob života

K nejrozšířenějším zaměstnáním patřilo dříve zemědělství. Zaměřovalo se na pěstování obilnin a okopanin, chov dobytka, ovocnářství, pěstování konopí i lnu k podomáckému zpracování plátna. Nejdostupnějším a proto základním výrobním materiálem bylo dřevo. Pozoruhodnou estetickou úroveň měla z tradičních řemesel a výrob především dřevorezba, barvířství, výšivka, hrnčířství, kraslice a další. Výrazným znakem lidového interiéru bylo značné množství obrázků na skle, umístěných nad stolem v jizbě. Jejich rozšiřování a výrobu podporoval poutnický ruch v mariánských poutních střediscích v Provodově, Štípe, na Hostýně a v Uherském Brodě. Vyráběny byly také v Pozlovicích u Luhačovic. Do meziokenních a štítových výklenků usedlostí se umísťovaly dřevěné polychromované plastiky světců, které plnily funkci ochránců domu, života a práce rodiny. [11]

10.9.2 Lidová architektura

Způsob života obyvatel Luhačovického Zálesí a jejich zaměstnání byly podmíněny především přírodními podmínkami. Hlavním stavebním materiálem bylo dřevo, stavělo se však

také z nabíjené hlíny. V devatenáctém století se začaly rozšiřovat zděné stavby z nepálených cihel a doškovou střešní krytinu začal nahrazovat šindel. Pro tradiční architekturu na Luhačovickém Zálesí jsou charakteristické zejména patrové komory s pavlačí, které stávaly odděleně od obydlí. Zvláštností byly také roubené sušírny na ovoce, související s typickým zaměstnáním zdejších obyvatel, ovocnářstvím.

10.9.3 Lidový oděv

Lidový oděv na Luhačovickém Zálesí náležel v minulosti k horskému typu a využíval podomácku zpracované materiály jako sukno, konopné a lněné plátno. Postupně přejímal kupované materiály a nové, nížinné prvky. Vynikající úroveň má zdejší výšivka, uplatňující se nejen při výzdobě lidového kroje, ale i na vzácných a starobylých obřadních plachtách. Vyšivačské umění prošlo složitým vývojem od jednoduché stylizace funkčních spojovacích stehů k výtvarně i technicky náročným kompozicím. Součástí ženského svátečního kroje byl také modrotisk, produkováný v místních i vzdálenějších dílnách. [18]

10.10 Turistika v mikroregionu Luhačovské Zálesí

Územím mikroregionu vede několik nadregionálních cyklotras a turistických tras. Mimo tyto turistické pěší trasy může návštěvník mikroregionu Luhačovské Zálesí navštívit i vzdálenější místa a tím si rozšířit obzory svých poznatků. Doporučujeme využít vlastní motorová vozidla či využít nabídky některých z místních cestovních kanceláří.

10.10.1 Cykloturistika

Dále probíhají diskuse nad studii mikroregionálních cyklotras Luhačovského Zálesí, cyklotrasy Uherský Brod - Biskupice - Luhačovice a Luhačovická přehrada - Slavičín - Štítná nad Vláří - Brumov-Bylnice.

Popis tras:

- ❖ Pitín - Slavičín - Loučka - Vizovice - Dešná - Všemina (červená),
- ❖ Zlín - Jaroslavice - Pindula - Provodov - Pradlisko - Řetechov - Luhačovice - Kladná-Žilín - Rudimov - Slavičín (modrá),
- ❖ Zlín - Jaroslavice - Pindula - Zlámanec - Uherský Brod (zelená),

- ❖ Mechnáč - Komňa - Bojkovice - Rudimov - Kladná-Žilín - Luhačovice - Řetechov - Komonec - Spletený vrch - Vizovice (modrá),
- ❖ Vizovice - Spletený vrch - Doubrava - Klementina - Vysoké Pole - Drnovice - Tichov - Smolina (zelená),
- ❖ Pindula - Paseky - Želechovice (zelená),
- ❖ Klenčov - Paseky - Pod Slavickým kopcem (zelená).

10.10.2 Turistické trasy v mikroregionu

Červenobíle značená cesta:

Okruh Dušana Jurkoviče (cca 19 km)

Okruh začíná u rozcestníku turistických tras v Luhačovicích u Pošty, tak jak i většina zbývajících tras. Okruh nás vede okolím Luhačovic a mívá nejznámější místa tohoto lázeňského města. Přeš Jezírko lásky, Oboru (386 m n.m.), Starý kříž, Pozlovice, Luhačovickou přehradu, Obětovou (511 m n.m.), Ještí, Červený a Bílý kříž, Ovčírnu (429 m n.m.) zpátky k Poště.

Bývalá červeně značená cesta:

Luhačovice - Ludkovice - Hřivínův Újezd - Zlámanec - Komárov - Napajedla (cca 25 km)

Značkováná cesta vychází od pramene Otovky směrem k bývalé vzduchoplavbě. Na náhorní rovině křížuje cestu ze starých Luhačovic do Řetechova (pěkný výhled na střední část Luhačovic a Horní dvůr). Cestička klesá k potoku s umělou nádrží, zvanou Jezírko lásky, a přes les míří do Ludkovic. Za obcí značka opět stoupá a zdolává hřeben; za ním klesá do Hřivínova Újezda. Po okraji menších lesíků se přiblíží k silnici Uherský Brod - Zlín, křížuje ji a opět po okraji lesa pokračuje kolem Doubí (431 m n.m.) do obce Zlámanec. Za vesnicí vede opět do lesa, projde jím do krásného údolí potoka Březnice, kde překročí silnici Uherské Hradiště - Zlín, potom lesem do obce Komárov. Odtud pozvolně se svažující otevřenou krajinou se dostáváme do Napajedel. Cestu nazpět volíme vlakem přes Staré Město - Kunovice - Újezdec u Luhačovic - Luhačovice.

Žlutě značená cesta:

Luhačovice - Řetechov - Provodov - Zlín (cca 21 km)

Vede od Pošty ke Slovácké boudě lesem na silnici do obce Řetechova, odtud sedlem pod Brdem na Malenisko s barokním kostelíkem Panny Marie Sněžné. Od kostelíka cesta sestupuje do obce Provodova, pak opět stoupá na vrch Klenčov (536 m n. m.), dostává se na silnici ke Zlínu, z níž odbočí před Kudlovem a dovede nás lesem do Zlína ke Kudlovské přehradě. Cestu nazpět volíme autobusem.

Červeně značená cesta:

Luhačovice - Vizovice (cca 18 km)

Vede od Pošty přes Lázeňské náměstí kolem hotelů Fontána do Pozlovic. Odtud odbočuje severovýchodním směrem kolem hotelu Vega na Horní Lhotu, nad níž se zdvihá příkrý vrch Sehrad (551 m n. m.). Značka v Horní Lhotě překročí silnici II./492 (Luhačovice-Zádveřice), míří do Tutkovského sedla a pokračuje zpočátku po okraji lesa přes Homoli s krásným výhledem, pak lesem k Spletenému vrchu (565 m n. m.), kde překračuje hřeben Komonecké hornatiny, načež po jejím severním úbočí pozvolně klesá k Vizovicím. Za městem pak pokračuje červená značka přes Hostýnské vrchy do Vsetína. Z Vizovic se vrátíme vlakem do Zádveřic a odtud autobusem do Luhačovic.

Modře značená cesta:

Luhačovice - Pozlovice - Starý Světlov - Spletený vrch - Klášťov - Svéradov - vrch Kopce (cca 30 km)

Od Pošty přes lázeňské náměstí jdeme do obce Pozlovice. Z Pozlovic odbočuje značka na sever k lesíku Větrník. Značka stoupá na kolem zříceniny hradu Starý Světlov. Tam se značka stáčí k severovýchodu na Komonec (672 m n.m.) s krásným výhledem na hřeben Bílých Karpat. Pokračuje v cestě po hřebenu mezi Slavickým kopcem a Sehradem do Tutkovského sedla, kde překročíme silnici II./492 Luhačovice - Zádveřice. Odtud značka stoupá průsekem na Spletený vrch, kde se křížuje s červenou značkou trasy Luhačovice - Vizovice. Modrá značka pokračuje po hřebenu Komonecké hornatiny přes Doubravu (676 m n. m.), Suchý vrch (696 m n. m.), kde křížuje žlutou značku trasy Vizovice - Valašské Klobouky, na Klášťov, který je nejvyšší horou v Komonecké hornatině (753 m n. m.). Na jeho vrcholku stávalo hradiště lužické kultury (asi 1200 let p.n.l.). Hradiště sloužilo v 9. století i Slovanům. Ve středověku zde stávala tvrz. Z Klášťova vede značka na Svéradov (737 m n. m.), na jehož temeni rovněž stávalo staroslovanské hradiště.

Na Svěradově končí žlutá značka od Vízovic. Objevuje se tu též zelená značka, vedoucí od Valašské Polanky do Vysokého Pole. Na ní v polovině cesty mezi Svěradovem a obcí Vysokým Polem leží pasekářská osada Ploština, vypálená fašisty krátce před osvobozením. Modrá značka pokračuje po hřebenu asi 1 km spolu se zelenou, pak se rozdvíjejí, zelená k severu na Valašskou Polanku, modrá k východu na vrch Kopce (699 m n. m.) se zbytky pravěkého hradiska z 1. tisíciletí před n. l.. Odtud pak prudce klesá k Čertovým skalám. Pod nimi značka vchází do úzkého údolí zvaného Lomenisko k železničnímu podjezdu a do železniční stanice Lidečko. Odtud se můžeme vrátit po železnici přes Brumov-Bylnici a Újezdec u Luhačovic do Luhačovic.

Žlutě značená cesta:

Luhačovice - Kameničná (521 m n.m.) (cca 15 km)

Značka vychází od Pošty přes Lázeňské náměstí a Luhačovickou přehradu, nad autocampem, křižuje silnici II./492 (Luhačovice - Zádveřice) a II./493 vedoucí Slavičína. Po několika stovkách metrů odbočí vlevo na lesní asfaltovou cestu a pokračuje údolím potůčku k bývalému Čadově mlýnu. Pak stoupá lesem na Kameničnou (521 m n. m.), kde na rozcestí pod Kameničnou se napojí na červeně značenou cestu. Tu kopíruje jižním směrem a nad obcí Nevšová se odpojí, prochází zmiňovanou obcí a podél místní komunikace a Pivečkovým lesoparkem vchází do Slavičína. Odtud se vrátíme do Luhačovic autobusem.

Červeně značená cesta:

Luhačovice - Haluzice - Vlachovice - Valašské Klobouky (cca 26 km)

Vyjdeme opět od Pošty, kolem pramene Aloiska. Kolem vily Vlasty po mírném svahu Velké Kamenné (385 m n. m.) dojdeme k Červenému kříži (437 m n. m.) a odtud otevřeným terénem k obci Petrůvka. Před vesnicí se nám otevře krásný výhled jak k severu na hřeben Komonecké hornatiny, tak na jih na Bílé Karpaty. Přes Petrůvku směřujeme nad obec Nevšová a za vrcholem Kameničné (521 m n. m.) se k nám připojí žlutá značka. Pak pokračujeme přes Uhliska (521 m n.m.) na obec Haluzice, skrytou v lesích. Odtud scházíme přes Háj (431 m n.m) asi 5 km do Vrbětic. Červená značka překračuje komunikaci III. třídy a u kapličky odbočuje jihovýchodním směrem. Pozvolně stoupá napřed poli, pak lesem dojde na Vysokou (642 m n. m.), kde se setkává s modrou značkou, vedoucí z Brumova - Bylnice. Z Vysoké nás vede letovisko Jeleňovská (676 m n. m.) a odtud svažující se

polní cestou do Valašských Klobouk. Z Valašských Klobouk se do Luhačovic vrátíme vlakem přes Brumov - Bylnici a Újezdec u Luhačovic vlakem, nebo přímo autobusem.

Modře značená cesta:

Luhačovice - Bojkovice - Žitková - Starý Hrozenkov (cca 21 km)

Od Pošty vyjdeme k Bílému kříži, kde překročíme silnici II./496 Luhačovice - Bojkovice a zamíříme na Přečkovice. Z Přečkovic jdeme po proudu potoka Kladenky až k jeho soutoku s potokem od Rudimova, kde opustíme silnici Bojkovice a otevřeným terénem projdeme Kopanice až ke křížku na silnici Bojkovice - Rudimov. Pokračujeme po silnici do Bojkovic. Odtud se vydáme na delší cestu do obce Krhov. V Krhově uhýbá značka ze silnice na polní cestu, která stoupá zpočátku otevřeným terénem na kótu 571 m n.m., odkud je krásný výhled na Bojkovice a okolí, pak lesem ke kopaničářské obci Žitková. Západně leží obec Bzová. Ze Žitkové sestoupíme po žluté značce do Starého Hrozenkov a odtud se dostaneme autobusem přes Uherský Brod do Luhačovic. [18]

10.11 Ubytování a stravování

Ubytovací kapacita mikroregionu Luhačovské Zálesí je v rámci okresu Zlín vyšší, což je dáno charakterem mikroregionu jako lázeňské oblasti. Vyskytuje se zde přibližně 360 ubytovacích zařízení různého typu a různých kvalit služeb. Ubytovací zařízení jsou převážně soustředěna kolem Luhačovic a Pozlovic, které spolu vytváří jedno lázeňské území. V příloze příloha jsou nejznámější stravovací a ubytovací zařízení v mikroregionu (viz PŘÍLOHA P IV).

10.12 Sport

Mikroregion nabízí různé možnosti sportovního vyžití. Nejvíce těchto zařízení je situováno kolem Luhačovic a Pozlovic, což je významná rekreační oblast. Kromě níže uvedených zařízení jsou zde kuželny, bowling, jezdeckví, půjčovna loděk, možnost sportovního rybolovu a sauny (viz PŘÍLOHA P V). V mikroregionu je sice široké spektrum sportovních zařízení, ale různé druhy zde také ještě chybí, aby bylo lépe celé území využíváno a poskytováno dostatek vyžití během celého roku. Jedná se především o celkové využití prostoru kolem Luhačovské přehrady s možností vybudování aquaparku, různých hřišť, případně golfového hřiště. V zimní sezóně zde chybí trasy pro běžkaře, případně kvalitní klužiště nebo lyžařský vleč. [18]

11 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření bylo provedeno v období únor – březen 2007 v 6 lokalitách: Luhačovice (město a kolonáda), Slavičín (nákupní středisko ALFA a Hotel Slavičán), Pozlovice (Hotel Vega a Hotel Adamantino). V průzkumu byla použita metoda osobního dotazování, dle předem sestaveného dotazníku (viz PRILOHA P VI). Většina dotazů byla vyhodnocena graficky a doplněna o slovní komentář.

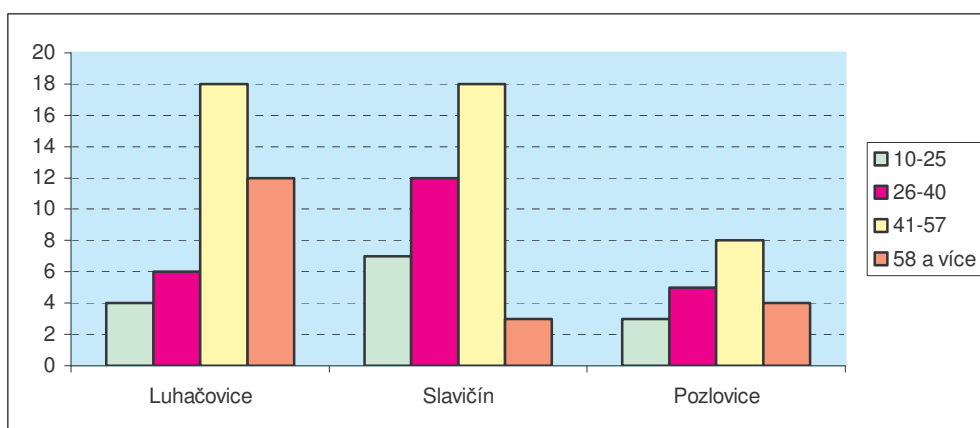
Bylo osloveno 100 náhodně vybraných občanů. V Luhačovicích 20 mužů a 20 žen, ve Slavičíně taky 20 mužů a 20 žen a v Pozlovicích 10 mužů a 10 žen. Z toho bylo 91 Čechů (45 mužů, 46 žen) a 9 cizinců (5 mužů, 4 ženy).

Domácí návštěvníci přijeli převážně z Moravy. 6 uvedlo bydliště v Luhačovicích, 6 ve Zlíně, 26 Slavičín, 6 Brumov-Bylnice, 8 Valašské Klobouky, 4 Olomouc, 5 Vsetín, 4 Pozlovice, 5 Uherský Brod, 9 Praha, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Jihlava, 4 Olomouc, Frydek Místek, 4 Brno. Zahraniční návštěvníci přijeli ze Slovenska (3), Německa (6).

V daných lokalitách byla početně nejsilnější věkovou skupinou respondentů 41-57 a to v Luhačovicích 45 % (Češi 48,4 %, zahraniční turisté 28,6 %), ve Slavičíně 45 % a v Pozlovicích 40 % (Češi 33,3 % a zahraniční turisté 20 %).

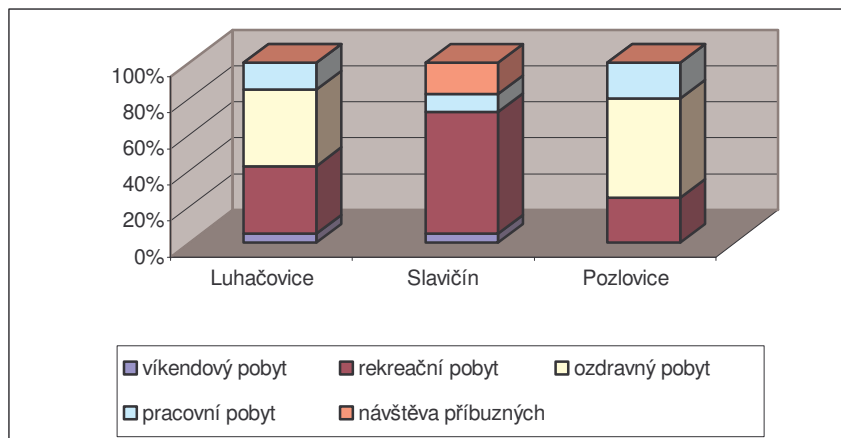
Další kategorií byla v Luhačovicích věková skupina 58 a více 30 % (Češi 21,2 % a cizinci 71,5 %), ve Slavičíně a Pozlovicích 26-40 30 %, 25 %.

Vyšší věk návštěvníků Luhačovic souvisí s motivem pobytu upevnit si své zdraví. A to je záležitost týkající se spíše osob ve zralém věku, než mladých lidí.

Graf 1. Věková struktura obyvatel Luhačovic, Slavičína a Pozlovice (vlastní zpracování)

Nejčastější motiv přivádějící české a zahraniční návštěvníky do daných lokalit je rekreační pobyt (47), pak pracovní pobyt (14), ozdravný pobyt (28), návštěva příbuzných nebo známých (7), víkendový pobyt (4).

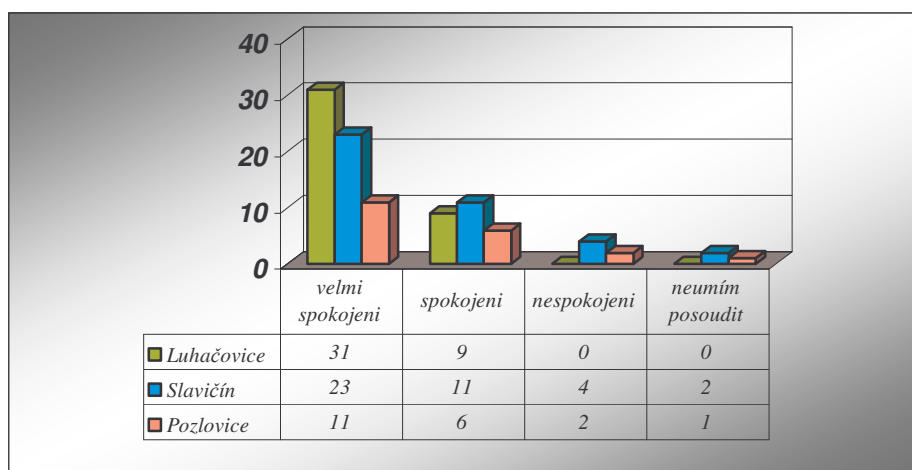
Graf 2. Nejčastější motiv návštěvnosti daných lokalit (vlastní zpracování)

Na otázku spokojenosti s kvalitou cestovního ruchu odpovědělo nejvíce dobře 47 %, pak velmi dobře 29 %, špatně 15 % a 9 neumělo posoudit.

Možnosti společenského vyžití v regionu, bylo pro většinu dotázaných jenom dobré 47 %, pak velmi dobré 29 %, špatně 15 % a 9 % neumělo posoudit.

S kvalitou ubytovacích zařízení bylo velmi spokojeno 55 %, spokojeno 30 %, nespokojeno 9 % a 6 % neumělo posoudit.

Obdobně odpovídali i na otázku stravovacích zařízení, velmi spokojeno bylo 65 %, spokojeno jenom 26 %, nespokojeno 6 % a 3 % neuměli posoudit.

Graf 3. Hodnocení stravovacích zařízení v daných lokalitách (vlastní zpracování)

Na otázku hodnocení dopravní dostupnosti v regionu odpovědělo 77 % špatně, dále 19 % dobře a 4 % velmi dobře. 59 % odpovědělo špatně na dostupnost hromadnou dopravou, 26 % neumělo posoudit a 15 % dobře. Místní značení pamětihodností a atraktivit se zdálo pro většinu dotázaných velmi dobré (60 %) a na stejné úrovni bylo dobré se špatným (20 %). Pro 47 % je na dobré úrovni drobný prodej, pro 33 % je velmi dobrý a 20 % neumí posoudit.

	velmi dobře	dobře	špatně	neumím posoudit
dopravní dostupnost regionu	1	5	20	0
dostupnost hromadnou dopravou	0	6	23	10
místní značení pamětihodností a atraktivit	12	4	4	0
drobný prodej (občerstvení, suvenýry)	5	7	0	3

Tab. 5. Hodnocení dopravní infrastruktury, dostupnosti hromadnou dopravou a vybaveností regionu (vlastní zpracování)

Nákupní možnosti jsou pro 39 % respondentů uspokojivé, 26 % neumí posoudit, pro 25 % velmi uspokojivé a pro 10 % jsou nespokojivé.

Nákupní možnosti				
	Luhačovice	Slavičín	Pozlovice	Všichni
velmi spokojeni	12	9	4	25
spokojeni	15	13	11	39
nespokojeni	3	5	2	10
neumím posoudit	10	13	3	26

Tab. 6. Hodnocení nákupních možností v daných lokalitách (vlastní zpracování)

Sportovní aktivity a atrakce pro děti jsou pro 35 % dobré, pro 28 % velmi dobré, 24 % neumí posoudit a pro 13 % špatné.

Na otázku co regionu nejvíce schází odpovědělo 34 % respondentů za kvalitnější dopravní infrastrukturu, 28 % větší péče o památky a turistické atraktivity, 15 % zábavní centra a atrakce pro děti, 11 % rozsáhlejší síť ubytovacích a stravovacích zařízení, 10 % špičková zařízení a služby pro náročnou klientelu a 2 % lepší dostupnost hromadnými dopravními prostředky.

12 SWOT ANALÝZA

Po popisu charakteristiky Luhačovského Zálesí se v rámci SWOT ANALÝZY zaměřím na následující stěžejní aktivity:

- ❖ doprava,
- ❖ ubytování,
- ❖ stravování,
- ❖ kultura,
- ❖ kvalita lázeňských služeb.

Silné stránky:

- ❖ okolní krajina chráněná UNESCO (Bílé Karpaty) a Vizovické vrchy,
- ❖ příznivé klima vhodné pro zdraví a rekreaci v CHKO Bílé Karpaty a v přírodním parku Vizovické vrchy,
- ❖ vysoký podíl lesních porostů vzhledem k celkové rozloze mikroregionu,
- ❖ významné lázně Luhačovice – jediné lázně v České republice s kompletním zařízením pro léčení cest dýchacích,
- ❖ dlouhodobá tradice lázeňství dává dobrý předpoklad rozvoje terciární sféry v oblasti podnikání,
- ❖ centrum s vysokou koncentrací turistů po celý rok,
- ❖ obrovský potenciál pro další rozvoj služeb a produktů vázaných na lázeňství, relaxaci, zdraví a sportovní aktivity,
- ❖ přítomnost jedné železniční trati s možností osobní i nákladní přepravy se zajištěním spojení se Slovenskou republikou přes celní přechod Vlárský průsmyk – Nemšová,
- ❖ zachovaná síť veřejné autobusové dopravy,
- ❖ velká koncentrace ubytovacích a stravovacích služeb v centru mikroregionu - Luhačovicích,
- ❖ velké množství kulturních a historických památek,

- ❖ hustá síť značených turistických cest zvláště v oblasti CHKO Bílé Karpaty a přírodního parku Vizovické vrchy,
- ❖ dobré možnosti venkovské turistiky ve vazbě na územně specifické atraktivity,
- ❖ výskyt léčivých minerálních vod.

Slabé stránky:

- ❖ nedostatek infrastruktury a zařízení pro podporu rozvoje malého a středního podnikání, nedostatečná finanční podpora, nedostatečná koncepce rozvoje a pobídek pro investory,
- ❖ vzdálenost od centra,
- ❖ nedostatek pracovních příležitostí v primární a sekundární sféře,
- ❖ velmi špatná kvalita příjezdových komunikací II a III třídy,
- ❖ nedostatek parkovacích ploch v některých obcích mikoregionu,
- ❖ chybí napojení na dálniční systém a rychlostní silniční komunikaci,
- ❖ absence letiště v rámci mikoregionu (pro movitější zahraniční klientelu),
- ❖ chybí provázanost osobní autobusové a železniční dopravy,
- ❖ malá nabídka kulturních akcí a zábavy v zimním období,
- ❖ návštěvníkům výrazně chybí zejména aquapark,
- ❖ nedostatečně hygienicky vhodná vodní nádrž v Pozlovicích pro letní rekreaci,
- ❖ problém s kvalitou a pestrostí menších sportovišť, atrakcí pro rodiny (mnohé jsou ve špatném stavu),
- ❖ špatný stav některých památek a historických objektů,
- ❖ absence komplexních služeb pro cykloturisty (půjčovny, úschovny, odpočívadla, cyklobusy,...).

Příležitosti:

- ❖ získání větších zdrojů pro podporu rozvoje malých a středních firem,
- ❖ využití malebnosti okolní krajiny pod ochranou UNESCO pro posílení image mikoregionu,

- ❖ zapsání lázeňského středu do seznamu UNESCO,
- ❖ vytvoření podmínek pro investory,
- ❖ podpora výstavby obchvatu centra mikroregionu-Luhačovic,
- ❖ napojení mikroregionu na dopravní síť v závislosti na řešení celkové dopravní situace Zlínského kraje,
- ❖ podpora rozvoje lázeňství,
- ❖ vytvoření nabídky regionálních turistických produktů,
- ❖ podpora cestovního ruchu a rekreace v oblasti cykloturistiky a agroturistiky,
- ❖ vybudování turistické infrastruktury,
- ❖ regenerace historických památek,
- ❖ zvýšení podílu dlouhodobé rekreace a volného cestovního ruchu s pozitivními dopady na rozvoj zaměstnanosti,
- ❖ rozšíření nabídky sportovních zařízení,
- ❖ využití krajiny pro turistiku a rekreaci,
- ❖ úprava vodní nádrže v Pozlovicích a její větší využití pro rekreační účely.

Ohrožení:

- ❖ snížení zájmu o léčebné pobyty díky možné změně legislativy (náklady na léčbu v Luhačovicích nebudou hrazeny zdravotními pojišťovnami),
- ❖ zhoršování příjmové situace obcí podmíněné vývojem podnikatelské sféry, omezující možnost získání dotací,
- ❖ zpoždování řešení výstavby a oprav stávajících komunikací (nedostatek financí),
- ❖ přetrvávající nedostatek podpory malého a středního podnikání ohrožuje tvorbu pracovních míst,
- ❖ pomalý rozvoj podnikatelské infrastruktury,
- ❖ nárůst nezaměstnanosti,
- ❖ odliv kvalifikované pracovní síly,
- ❖ vyjíždka lidí za prací mimo mikroregion,

- ❖ hlavní sídla firem podnikajících na území mikroregionu mimo mikroregion,
- ❖ izolace celého regionu od vnitrostátní a mezinárodní dálniční sítě (špatná dopravní přístupnost),
- ❖ vysoké požadavky autobusových dopravců vzhledem k obcím na financování ztrátových spojů, snižování počtu spojů mezi obcemi a městy,
- ❖ postupné chátrání dopravní infrastruktury,
- ❖ omezování vlakového spojení, případně zrušení hraničního přechodu Vlárský průsmyk, by mělo za následek prohloubení problémů dopravní obslužnosti (jak se Slovenskem, tak i s jinými regiony) a ekonomický útlum v mikroregionu,
- ❖ konkurence sousední turistické nabídky,
- ❖ další zhoršování stavu historických památek,
- ❖ nedostatečná podpora rozvoji cestovního ruchu, zejména ve venkovských oblastech,
- ❖ nárůst osobní i nákladní silniční dopravy na špatných komunikacích.

13 SHRNU TÍ ANALYTICKÉHO ŠETŘENÍ

Mikroregion Luhačovské Zálesí je součástí Zlínského kraje. Spadá do něj celkem 21 obcí (212 km², 22 294 obyvatel). Působí v území jejíž bezesporu největší atraktivitou je luhačovský lázeňský areál s přírodními a minerálními prameny a relativně nezničená krajina. Lákadlem jsou i díla vytvořené lidskou činností. Nejdominantnější je zachovalý soubor staveb slovenského architekta Dušana Jurkoviče, který zde na začátku minulého století působil a svou prací vytvořil nezaměnitelný ráz dnešních Luhačovic. S těmito památkami se lze setkat nejen v otevřené krajině, ale také prostřednictvím místních muzeí v Luhačovicích a Slavičíně. K atraktivitám lze přiřadit i kulturně společenské a sportovní akce, které zde v průběhu roku probíhají (folklorní festivaly, divadelní přehlídky). "Zbytek" území si uchoval svůj venkovský ráz, kde převažuje zemědělská činnost formou rozmanitých zemědělských aktivit. Rozvíjí se chov koní, ovcí spolu s pěstováním a výrobou tradičních místně identických produktů.

Analýza současného stavu cestovního ruchu v mikroregionu specifikuje silné stránky a formuluje věcné oblasti možných příležitostí k využití rozvoje cestovního ruchu. Porovnáním s jinými mikroregiony a dotazníkovým šetřením vyplývají slabé stránky a problémové oblasti. A právě na odstranění těchto slabých stránek jsou zaměřeny priority k dalšímu rozvoji a návrhy aktivit.

SWOT analýza vyzdvihuje několik zásadních silných stránek, zejména krajinnou atraktivitu, výhodnou geografickou polohu a značné kulturní dědictví, tedy celkově rozsáhlou a pestrou turistickou nabídku. V mikroregionu jsou vhodné podmínky pro rozvoj letní pobytové turistiky (rybaření), cykloturistika a venkovské turistiky.

Na straně druhé však analýza poukázala na četná slabá místa. Jde zejména o nedostatečnou infrastrukturu, neuspokojivým technickým stavem komunikací a stále hustší osobní a nákladní dopravou. Nedostatečný je také počet parkovacích ploch a pracovních příležitostí v primární a sekundární sféře. Zásadní problém úpadku oblasti Pozlovické přehrady jako významného rekreačního zázemí pro realizaci nových turistických produktů (nekvalitní voda, stagnace nabídky služeb a atrakcí). Zejména v zimním období je malá nabídka kulturních akcí a zábavy.

Jako příležitost je zde možnost napojení mikroregionu na dopravní síť v závislosti na řešení dopravní situace Zlínského kraje. Spolu s tímto řešením by se mohl realizovat obchvat

města Luhačovice, což by mělo vliv mimo jiné i na udržení kvalitního životního prostředí a odklonění průjezdní dopravy mimo centrum lázeňství.

Ohrožením pro mikroregion je izolace celého regionu od vnitrostátní a mezinárodní dálniční sítě, vyjíždka lidí za prací mimo mikroregion, zpoždování řešení výstavby a oprav stávajících komunikací (nedostatek financí).

14 POPIS PROJEKTU

Cestovní ruch svým potenciálem znamená pro Luhačovské Zálesí významný ekonomický přínos. Je prvkem dalšího zviditelnění mikroregionu, což umožní zvýšení počtu návštěvníků. Je tedy žádoucí se zabývat jeho neustálým rozvojem. Hlavním cílem je rozvoj turistické infrastruktury a nových i stávajících turistických služeb. Rozvoj cestovního ruchu vyžaduje kvalitní infrastrukturu pro toto odvětví. Infrastruktura zahrnuje areály, dopravní cesty a objekty využívané pro různé formy cestovního ruchu. Tyto složky infrastruktury je třeba dále rozšiřovat a zkvalitňovat.

Rozvoj služeb v cestovním ruchu je další oblastí, již je třeba věnovat pozornost. Zahrnuje především jejich rozšiřování, zkvalitňování a vznik nových služeb a to jak základních, tak i doplňkových či netradičních. Prioritní by měla být především podpora vzniku služeb s vyšší kvalitou (a cenou), o něž roste zájem nejenom v našem mikroregionu, ale v celé České republice. Žádoucí je vznik služeb, které navazují na infrastrukturu, atraktivitu a atrakce, zejména rozšiřováním stávajících provozoven o další služby. Rozvoj služeb pomůže přilákat do regionu více návštěvníků z České republiky i zahraničí, prodloužit dobu jejich pobytu a posílit návštěvnost mikroregionu i mimo hlavní sezónu.

Projekt je nejdůležitější částí mé diplomové práce. Spočívá v rozhodování o tom, jaké hlavní problémy budou prioritně řešeny. Navrhla jsem několik priorit, a to, zviditelnění mikroregionu, vytvoření podmínek pro příliv investic do mikroregionu, rozvoj infrastruktury, zlepšení kvality služeb ubytovacích a stravovacích zařízení, péče o kulturní památky, rozšíření nabídek zařízení pro sport a volný čas, vyznačení nových cyklostras, budování turistických stezek a nakonec zlepšení propagace lázní.

14.1 Zviditelnění mikroregionu, propagace

Veletrhy jsou jednou z cest propagace mikroregionu jako celku (Regiontoury, GO, HOLIDAY WORLD, veletrhy cestovního ruchu v tuzemsku, případně v zahraničí). Veletrhy jsou vhodné na navázání kontaktů, získávání nových námětů k propagaci. Jedna z cest, jak zvýšit podvědomí občanů o mikroregionu je také reklama v odborných časopisech zaměřených na cestovní ruch a zveřejňování článků s náměty na trávení dovolené, o přírodních zajímavostech apod. v různých časopisech, které v každém čísle věnují stránku cestovnímu ruchu (např. Květy, Katka) a novinách.

Zviditelňování mikroregionu může být zabezpečeno prostřednictvím mikroregionálního informačního centra. Cílem mikroregionálního informačního centra je poskytovat základní informace o daném mikroregionu a také o turisticky atraktivních oblastech celé republiky. Poskytované informace by měly v návštěvníkovi informačního střediska probudit zájem o daný mikroregion, měly by být aktuální, srozumitelné, kvalitní a vyčerpávajícím způsobem uspokojit požadavky turisty. Jednání pracovníků střediska by mělo být vstřícné a přátelské a svým chováním neodrazovat další pobyt turisty v mikroregionu.

Hlavními prioritami je:

- ❖ podpora mediální prezentace cestovního ruchu jak v regionu, tak v České republice i v zahraničí
- ❖ účast na tuzemských, případně mezinárodních veletrzích, tématických konferencích,
- ❖ vybudování mikroregionálního informačního centra v Luhačovicích,
- ❖ vytvoření propagačních materiálů v jednotné grafické úpravě,
- ❖ pokračování v prezentaci města Luhačovic s rozšířením na prezentaci celého mikroregionu na zahraničním zastoupení ČCCR ve Vídni

Název projektu: Zapsání do Seznamu světového dědictví UNESCO

Termín zahájení: 2007-2013

Lokalizace: Navržena je plocha lázeňského středů, s pomyslným středem Jurkovičovým domem, sahající na severní straně k Jestřabí, v jižní části k divadlu, obsahující tyto objekty: Jurkovičův dům, vilu Chaloupku, Vodoléčebné lázně, kotelnu a prádelnu, Říční a sluneční lázně, Sírné a slatinné lázně, vilu Jestřabí, Hudební pavilon, Dům Bedřicha Smetany, Ředitelství lázní, Inhalatorium, Divadelní kavárnu, Společenský dům, Velkou kolonádu, Pavilon pramene Vincentka, budovu Lázeňské polikliniky s restaurací a kavárnou, Lázeňské divadlo, vilu Růžovou, vilu Lipovou, Švýcarský dům, vilu Myslivnu, vilu s lékárnou, vily Bystrica, Dagmar, Taťána, Slávia, Tenisový pavilon, Kapli svaté Alžběty, Pavilon pramene Ottovka, Bruselskou fontánu, bustu Leoše Janáčka, sochu MUDr. Veselého. [16]

Záměr: propagace lázní

Cíl: Ministerstvo kultury se rozhodlo nominovat Luhačovice především z důvodu zvýšení prestiže státu, kraje i města. Seznam světového dědictví není pouze nějaký pergamen, na který může být zapsán kdokoliv. Zapisují se zde pouze hodnoty trvalé, takové, které mají šanci být uchovány pro další generace. Město i lázně mohou následně využít tohoto faktu jako obrovského a trvalého impulsu pro rozvoj turistického ruchu.

Název projektu: *Zviditelňování mikroregionu*

Lokalizace: obce mikroregionu Luhačovské Zálesí

Termín zahájení: 2007-2013

Záměr: výstavba informačních bodů (cedule, odpočívadla, tabule a infoboxy)

Cíl: vnější přiblížení a zviditelnění mikroregionu, zkvalitnění nabídky informací

Zdroje: 12 000 000,- Kč (25 % vlastní a 75 % dotační tituly)

Investor: obce mikroregionu, podnikatelské subjekty, EU

Název projektu: *Městské informační centrum Slavičín*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: Cílem projektu je vytvoření moderní městské knihovny v budově Horákovy vily směřující k rozvoji cestovního ruchu doplněné o infocentrum a galerii. Předpokládá se rozšíření činností o poskytování veřejně přístupného internetu, půjčování CD a DVD, zřízení studovny atd.

Zdroje: 1 000 000,- Kč (25 % vlastní a 75 % dotační tituly)

Investor: obce mikroregionu, podnikatelské subjekty, EU

Název projektu: *Propagace a prezentace Luhačovic*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: tvorba informačního centra, publikací, tiskovin a účast na veletrzích

Zdroje: 1 000 000,- Kč (25 % vlastní a 75 % dotační tituly)

Investor: Luhačovice, EU, Zlínský kraj

Název projektu: *Svazek obcí aglomerace Dolní Lhota*

Termín zahájení: 2007-2013

Lokalizace: Dolní Lhota 129, 763 23

Záměr: Vytvoření dobrovolného svazku obcí spolu se stanovami mezi obcemi Dolní Lhota, Horní Lhota, Sehradice, Slopné

14.2 Vytvoření podmínek pro příliv investic do mikroregionu

Snahou je vytvořit mikroregion přitažlivý pro investory s účelnou fungující strukturou velkých, středních a malých podniků. Docílení pozitivních výsledků bude dosaženo využitím všech důležitých vnitřních i vnějších rozvojových zdrojů. Cílem je docílit prosperující ekonomiku, založenou na nových technologiích a investicích do výrobních i nevýrobních odvětví s vysoce kvalifikovanou pracovní silou.

Prosperita soukromého podnikání je nejdůležitějším předpokladem rozvoje. Podnikatelům, jejichž snahou bude vytváření nových pracovních míst, či doplnění chybějících oborů služeb. Vycházet vstříc např. nižším nájemným nebo snížením břemene místních poplatků, možností bezplatného zveřejnění svých aktivit v městských sdělovacích prostředcích. Nezbytností je tvorba podmínek pro rozvoj cestovního ruchu především propagací měst a obcí, budování partnerského vztahu s jinými regiony, včetně různých forem zviditelňování mikroregionu v zahraničí.

Na základě vypracovaných územních plánů je třeba:

- ❖ vytipovat vhodné lokality, plochy a nemovitosti,
- ❖ investorům vyřešit otázku technické infrastruktury a pak aktivně vyhledávat konkrétní domácí a zahraniční investory,
- ❖ aktivní podpora podnikatelů v cestovním ruchu ze strany obcí a měst mikroregionu při realizaci jejich podnikatelských záměrů,

- ❖ využívání státních podpůrných programů pro malé a střední podniky a programů EU v oblasti cestovního ruchu,
- ❖ zajistit vzdělávání pro mikroregionálního manažera – specializace cestovní ruch.

Název projektu: *Rekonstrukce budovy č.124 v Luhačovicích*

Termín zahájení: 2007-2013

Záměr: rekonstrukce budovy pro účely podnikání

Zdroje: 780 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotace)

Investor: obce mikroregionu, EU, podnikatelské subjekty

Název projektu: *Rekonstrukce nám. 28. října v Luhačovicích*

Termín zahájení: 2007-2013

Záměr: rekonstrukce náměstí pro rozvoj malého a středního podnikání

Zdroje: 20 000 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotace)

Investor: Luhačovice, EU, Zlínský kraj

14.3 Rozvoj infrastruktury

Současný stav rozvoje technické infrastruktury v mikroregionu vykazuje značně nižší úroveň. Rozvoj infrastruktury by měl být dosažen postupně zejména ve střednědobém časovém období (3-6 let). Dobře fungující doprava je nezbytným nástrojem osobní spokojenosti občanů i rozšíření podnikatelských aktivit.

Hlavně jde o:

- ❖ napojení mikroregionu na celostátní síť hlavních komunikačních tras,
- ❖ zlepšení komunikačního propojení obcí mikroregionu,
- ❖ vybudování komunikačního obchvatu města Luhačovice (hledání řešení, jak zajistit omezení průjezdnosti těžkých vozidel lázeňským městem),
- ❖ opravy místních komunikací a chodníků v obcích regionu včetně jejich trasových úprav (vybudování zastávek s následnou údržbou k plné spokojenosti cestujících),

- ❖ podpora budování systému mikroregionálních i místních cyklistických stezek v návaznosti na dálkové trasy a cyklistické stezky v pohraničí ČR-SR, které mikroregionem procházejí,
- ❖ zajištění přiměřeného počtu parkovišť a parkovacích míst.

Název projektu: *Výstavba parkoviště ul. Solné 641, Luhačovice*

Termín zahájení: 2007-2013

Záměr: vybudování dvoupodlažního parkoviště

Cíl: rozvoj infrastruktury

Zdroje: 50 000 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotace)

Investor: město, EU, Zlínský kraj

Název projektu: *Výstavba parkoviště pod Kamennou, Luhačovice*

Termín zahájení: 2007-2013

Záměr: vybudování parkoviště

Cíl: rozvoj infrastruktury

Zdroje: 3 000 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotace)

Investor: město, EU, Zlínský kraj

Záměr: *Výstavba obchvatu města Luhačovice*

Termín zahájení: 2007-2013

Lokalizace: Petrůvka – Bojkovice

Cíl: Snížení průjezdnosti přes lázně Luhačovice a snížení znečištění ovzduší v souvislosti s dopravou.

Zdroje: 85 000 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: ministerstvo dopravy

Záměr: *Rekonstrukce ul. Nádražní a ul. Dr. Veselého*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: Rekonstrukce ul.Nádražní a ul.Dr.Veselého pro budoucí možnost výstavby rodinných domů.

Zdroje: 93 000 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: město, EU, ISPA, Zlínský kraj

Záměr: *Rekonstrukce komunikací Stráň a Lužná*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: zkvalitnění stavu komunikací

Zdroje: 5 500 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: město, EU, ISPA, Zlínský kraj

Program ISPA napomáhá uchazečským zemím k modernizaci jejich dopravní infrastruktury a k jejímu napojení na již existující či schválené dopravní koridory v rámci stávajících členských států Evropské unie. Finanční prostředky jsou vynakládány na rozvoj silniční, železniční dopravy a letišť.

14.4 Zlepšování kvality služeb ubytovacích a stravovacích zařízení

Jedním z řešení problému zkvalitnění služeb ubytovacích a stravovacích zařízení je propagace přes informační centrum mikroregionu, ale pouze těch zařízení, která se zaručí poskytovat kvalitní služby. Tato zařízení zahrnout do svých propagačních materiálů, tím tato zařízení budou mít určitou výhodu oproti ostatním. Rozvoj stravovacích služeb je možný pouze v návaznosti na služby ubytovací.

Jedná se hlavně o:

- ❖ modernizaci ubytovacích zařízení za účelem zvýšení ubytovacího standardu včetně modernizace stravovacích služeb,

- ❖ zvýšení kapacity ubytovacích zařízení a následné rozšíření ubytovacích zařízení (o sportovní potřeby, půjčovny, úschovny, služby v rámci venkovské turistiky včetně agro- a ekoturistiky),
- ❖ podpora budování venkovských ubytovacích zařízení (agrofarmy),
- ❖ zavést systém slevových karet ubytovacích a stravovacích zařízení,
- ❖ rozšíření pobytové turistiky o vzdělávací, obchodní, konferenční a jiné akce.

Název projektu: *Army park Slavičín*

Termín zahájení: 2007-2013

Lokalita: kasárny Sokolovo Divnice

Záměr Jde o využití areálu bývalých kasáren Sokolovo Divnice, jehož budovy byly bezúplatně převedeny v minulém roce na Město Slavičín. Cílem projektu je zvýšení atraktivnosti regionu pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace. Základem je vytvoření ojedinělého muzea raketové techniky, které by se zaměřilo na událost letecké bitvy nad Slavičínem v roce 1944, pořádání srazu vojenských historických vozidel atd. Součástí Army parku by bylo i výchovně – vzdělávací středisko, možnost ubytování, stravování a mnoho dalších.

Zdroje: 5 545 000,- Kč (25 % vlastní a 75 % dotační tituly)

Investor: obce mikroregionu, podnikatelské subjekty, EU

14.5 Péče o kulturní památky a o zachování kulturních tradic

Nezbytně nutná je péče o památky a taky zachování kulturně společenských tradic, které jsou v mikroregionu udržovány. Důležité je podporování spolků, či skupiny obyvatel, které se chtějí podílet na rozvoji této oblasti.

Se zaměřením na:

- ❖ ochranu a údržbu památkově chráněných objektů, technických památek,

- ❖ ochranu jiných kulturních a historických památek,
- ❖ ochranu a údržbu chráněných území, přírodních atraktivit,
- ❖ podpora udržování místních tradic.

Návrh projektu: *Divadelní restaurace Luhačovice*

Záměr: dostavba a nástavba

Zdroje: vlastní

Název projektu: *Knihovna v Městském domě kultury Elektra-Luhačovice*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: dostavba a rekonstrukce

Zdroje: 20 000 000 Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: Luhačovice, EU, Zlínský kraj

14.6 Rozšíření nabídky zařízení pro širší sportovní využití a volný čas

Podpora sportu je nutná, nejen výkonnostního, ale také rekreačního. Proto je velmi důležité zapojit do sportovních aktivit co nejvíce dětí a mládeže, tak abychom co nejvíce omezili přístup mladých lidí k drogám a jiným zdraví ohrožujícím látkám. Je nutné co nejvíce propagovat zdravý způsob života, bez alkoholu a cigaret.

Nejdůležitějšími prioritami jsou:

- ❖ podpora zvyšování kvality a kapacity stávající nabídky sportovišť,
- ❖ propagace nabídky zařízení pro sportovní využití a volný čas,
- ❖ budování nových sportovišť a sportovně-rekreačních areálů,
- ❖ rozvoj a obnova areálu pro sjezdové či běžecké lyžování včetně návazné infrastruktury.

Název projektu: *Rekonstrukce kuželny Slavičín*

Termín zahájení: 2007-2013

Zdroje: 455 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: město Slavičín, EU

Název projektu: *Centrum kulturních a sportovních tradic ve Slavičíně*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: Jedná se o rekonstrukci kulturního domu ve Slavičíně, která by zahrnovala rekonstrukci vstupu, vybudování bezbariérového WC, výměnu oken, opravu střechy, opravu fasády a celkovou modernizaci Sokolovny.

Zdroje: 750 000,-Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: město Slavičín, EU

Název projektu: *Rekonstrukce sportovní – společenského areálu (koupaliště) ve Slavičíně*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: Jedná se o projekt zahrnující rekonstrukci koupaliště spolu s rozšířením služeb o rekreačně – sportovní. Areál koupaliště se nachází v zámeckém parku, který slouží obyvatelům i návštěvníkům města k odpočinku i k pořádání různých sportovních a kulturních akcí.

Zdroje: 1 500 000,-Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: město Slavičín, EU

14.7 Cyklostezky a turistické stezky

Jedná se především o podporu rozvoje turistického ruchu budováním značených cyklistických komunikací a tras pro pěší turistiku v návaznosti na celou oblast mikroregionu.

Rozvojový program představuje hlavně:

- ❖ vyznačení cyklotrasy na stávajících komunikacích,
- ❖ podpora budování nových cyklistických stezek,
- ❖ rekonstrukce špatných úseků cyklistických stezek,
- ❖ propagovat cykloturistiku mikroregionu v rámci České republiky i zahraničí,

- ❖ vybudování cyklostezky: Uherské Hradiště – Biskupice – Luhačovice – Pozlovice – Podhradí,
- ❖ vyznačení cyklotrasy: Luhačovice – Dolní Lhota – Sehradice – Slopné a dále přes Loučku směrem na Vizovice,
- ❖ rozvoj pěší turistiky a cykloturistiky v Sehradících.

Název projektu: *Cyklotrasa Slavičín – Pozlovice – vodní nádrž Luhačovice*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: Vybudování cyklostezky, která by spojila Slavičín s vodní nádrží v Pozlovicích.

Zdroje: 48 000 000,- Kč (25 % vlastní zdroje, 75 % dotační tituly)

Investor: obce a města mikroregionu, podnikatelské subjekty, agentura pro rozvoj cestovního ruchu, RRA VM, sdružení pro cyklostezky, SAPARD, Program obnovy venkova

Název projektu: *Cyklotrasa Vlárská magistrála*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: Jedná se o vybudování cyklotrasy ze směru Slavičín – Hrádek na Vlárské Dráze-Divnice – Bohuslavice nad Vlání – Popov a Štítná nad Vlání.

Zdroje: 32 000 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: obce a města mikroregionu, podnikatelské subjekty, agentura pro rozvoj cestovního ruchu, RRA VM, EU, sdružení pro cyklostezky, SAPARD, Program obnovy venkova

Název projektu: *Systém naučných stezek*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: Vybudování naučných stezek s cílem poznávání minerálních pramenů, miniatur staveb Dušana Jurkoviče a přírodních krás Luhačovic.

Zdroje: 45 000 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)
Investor: obce a města mikroregionu, EU, Zlínský kraj, SAPARD, agentura pro rozvoj cestovního ruchu, Program obnovy venkova

Název projektu: *Vybudování cyklostezky*

Termín zahájení: 2007-2013

Cíl: Vybudování cyklostezky Luhačovice – Biskupice- Polichno.

Zdroje: 19 500 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: obce a města mikroregionu, EU, Zlínský kraj, SAPARD, agentura pro rozvoj cestovního ruchu, Program obnovy venkova

14.8 Zlepšení propagace lázní

Rozvoj lázeňství má pro mikroregion zásadní význam. Lázně Luhačovice jsou čtvrtými největšími lázněmi v České republice a nejvýznamnějšími moravskými lázněmi. Proto jsem vybrala za hlavní prioritu zlepšení propagace lázní, kvůli nákladům, rizikům a návratnosti projektu.

V rámci mikroregionu je nutné zajistit přístup všem a to jak lázeňským hostům tak i návštěvníkům ke standardní kultuře v podobě divadelních představení, koncertů hlavně v zimních obdobích. Jako významné se jeví navázat na lidové tradice a kulturu oblasti s cílem tyto prvky dále rozvíjet a nabízet v rámci aktivit cestovního ruchu (popřípadě v rámci kulturní výměny s jinými mikroregiony, se Slovenskou republikou).

Prioritou je:

- ❖ nabídnout lázeňským hostům a návštěvníkům společenské, kulturní, folklórní programy, koncerty,
- ❖ nabídnout návštěvníkům aktivní trávení volného času – turistiky, cykloturistiky, jízda na koni, různá sportovní zařízení,
- ❖ ve spolupráci s cestovními kanceláři pořádat poznávací zájezdy,
- ❖ podporovat vznik nových fitness center, solárií, saun a aquaparku,

- ❖ vytvoření vhodné podmínky pro rozvoj agroturistiky, a to i v obcích s menší nabídkou kulturních a historických památek,
- ❖ pořádat pro lázeňské hosty sportovní akce (hodiny aerobiku),
- využívat lázeňská zařízení i pro zdravotní a rehabilitační turistiku.

Název projektu: *Rekreační zóna Luhačovské přehrady*

Lokalizace: Luhačovská přehrada, Pozlovice

Záměr: přestavba budovy loděnice na kulturní a sportovní centrum, rekonstrukce přístaviště a brouzdaliště, výstavba bazénu s vodními atrakcemi, výstavba hřišť pro plážový volejbal, vybudování piknikcentra, okruh pro kolečkové brusle a běžky, plochy pro zimní bruslení

Zdroje: 77 300 000,- Kč (25 % vlastní, 75 % dotační tituly)

Investor: obec Pozlovice, podnikatelské subjekty, Zlínský kraj EU

14.8.1 Náklady projektu Luhačovské přehrady

Na financování Luhačovské přehrady obec Pozlovice doposud vynaložila na výkup pozemku (6 500 m²) částku 320 000,- Kč, náklady za architektonickou studii, dokumentaci pro územní řízení, oznámení o vlivu stavby na životní prostředí a žádost o financování z dotací jsou vyčísleny ve výši 750 000,- Kč. Na tuto etapu přípravy přispěl Zlínský kraj částkou 200 tis. Kč, MMR ČR 347 000,- Kč a Lázně Luhačovice, a.s., Zálesí, s.r.o., a hotely Adamantino a Vega po 3 000,- Kč. Zbývající část finančních prostředků do výše 19 300 000,- Kč představuje 17 671 000,- Kč a dá se předpokládat, že by byla průběžně v následujících letech čerpána z rozpočtu města Luhačovic. Náklady na vlastní realizaci jsou doposud vyčísleny podle architektonické studie ve výši 77 300 000,- Kč. Realizace celého projektu předpokládá financování ze strukturálních fondů ve výši 75 % - 58 000 000,- Kč, vlastní podíl žadatele pak činí 19 300 000,- Kč.

14.8.2 Rizika projektu rekonstrukce Luhačovské přehrady

V rámci realizace projektu mohou nastat situace, které povedou ke komplikacím realizace výstavby. Nyní bych se na některé zaměřila a zhodnotila jejich vliv na výstavbu a provoz.

Jednou z hlavních překážek v rekonstrukci Luhačovské přehrady vidím v získání dotací z EU. Investičně a organizačně náročné projekty, které bude nutné v rekreační lokalitě Pozlovic realizovat, si budou vyžadovat společný postup a vysokou míru koordinace.

Důležitá je i formální stránka přípravy jednotlivých projektů na realizaci tak, aby byly naplněny postupy a procedury stanovené pro podporu regionálního rozvoje dle požadavků celostátních předpisů platných v ČR a dle stanovených procedur EU.

Dalším z rizik může být i nedostatečné fungování komplexního terénního informačního a navigačního systému (TIS), které může způsobit neupoutání na existenci dané atraktivity a služeb ve městě. Systém TIS v sobě zahrnuje značení na silnicích, cyklotrasách a pěších trasách. Kvalitní fungování spočívá v provázanosti na celý mikroregion.

Vysoká míra konkurence, s jakou se lze v oblasti cestovního ruchu setkat, je dalším významným rizikem. Je to odrazem rozvoje cestovního ruchu jak na národní, tak i mezinárodní úrovni. V dnešní době se otevírají stále nové a nové destinace a vytvářejí se tak další turistické cíle. Zejména špatná dopravní dostupnost velmi ztěžuje konkurenci místních produktů mezi dalšími turistickými regiony. Rizikovými regiony v blízkosti města Luhačovice, které nabýzejí obdobnou nabídku turistických atraktivit jsou Jižní Morava, Jižní Čechy, Slovensko.

Dalším z rizik může být i malá nabídka lázní. Nabídka ozdravných pobytů by měla být flexibilní a reagovat na změnu poptávky v důsledku změny životních podmínek. Zdravotní situace velké části lidí v dnešní době se může vyjádřit také jako únava a pracovní přetěžovanost. Proto by neměla chybět nabídka pobytů spojených s celkovou péčí o člověka a jeho zdraví, krásu, fyzickou a duševní pohodu. Tyto komerčně orientované programy s relaxačním a rekondičním zaměřením mohou výborně využívat atraktivit Lázeňské přehrad.

Posledním z rizik mohou být přírodní katastrofy jako jsou erozní rýhy a strže, sesuvy půd zvláště na svažitých pozemcích.

14.8.3 Efekty (návratnost projektu)

Návratnost výstavby rekreační zóny Luhačovské přehrady je odhadována na 6 let. Celkové náklady činí 77,3 mil. Kč. Roční náklady jsou teda odhadovány 12,8 mil. Kč. Kalkulace provozních nákladů by měly být provedeny už ve fázi investičního záměru. Pokud se poda-

ří v některém roce dosáhnout vyššího zisku, určitě bude nutno ho ponechat na krytí ztrát v takových letech, které nebudou pro chod Luhačovské přehrady příznivé.

Rekreační zóna Luhačovské přehrady je důležitým krokem pro rozvoj mikroregionu. Dojde k tovrbě nových pracovních příležitostí. Očekává se zde také zvýšení počtu turistů směřujících do zájmového území, prodloužení délky pobytu v oblasti mikroregionu a pozitivní vliv na regulaci sezónních přílivů návštěvníků

Jmenované důsledky povedou k celkovému rozvoji mikroregionu. Zvýší se příjmy města i kupní síla obyvatel a tím dojde i ke zlepšení životních podmínek obyvatel.

ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce bylo na základě teoretických poznatků a SWOT analýzy navrhnout a doporučit provedení některých opatření, které mohou vést k rozvoji mikroregionu Luhačovského Zálesí.

Odborná literatura v teoretické části se pro mne stala východiskem a základním zdrojem informací z oblasti cestovního ruchu. Následně jsem zpracovala praktickou část, ve které jsem představila mikroregion Luhačovského Zálesí. A nakonec jsem zpracovala SWOT analýzu, ke které mě pomohlo i dotazníkové šetření, které jsem provedla ve městech Slavičín, Luhačovice a Pozlovice. Analýza současného stavu cestovního ruchu v mikroregionu specifikuje silné stránky a formuluje věcné oblasti možných příležitostí k využití rozvoje cestovního ruchu. Z dotazníkového šetření a z celkové situace mikroregionu vyplývají slabé stránky a problémové oblasti (nedostatky cestovního ruchu). A to především v dopravě, kultuře, ubytování, stravování a kvalitě lázeňských služeb. A právě na odstranění těchto slabých stránek jsou zaměřeny priority k dalšímu rozvoji s následnými návrhy pro zlepšení.

Nejdůležitější částí diplomové práce byla projektová část, ve které jsem navrhla do budoucna možnosti rozvoje cestovního ruchu mikroregionu Luhačovského Zálesí.

Prvním z návrhů je zviditelnění mikroregionu a propagace. V mikroregionu chybí jednotný postup při propagaci kulturních památek, sportovních zařízení a společenských akcí. Výletní cíle by měly být návštěvníkům zpřístupněny na základě přesných a správných informací. Důležité je vybudovat Informační centrum mikroregionu, které by turistům dostatečně umožňovalo získat informace o mikroregionu. Informační centrum mikroregionu by mělo být umístěno v centru mikroregionu a to v Luhačovicích. Na informačním centru by měl být přehledně vypracován seznam všech atrakcí (např. formou informačního letáku s otevírací dobou a cenou za vstup). Je třeba se snažit o jejich využití a více na ně upozornit, a to především účinnou propagací. Dále je nutné udržovat a rozšířit orientační značení (příjezdové silnice, nádraží, centrum města). Pro zlepšení orientace návštěvníků je žádoucí vytvoření vhodně umístěných vícejazyčných informačních tabulí pro turisty, s vyznačením informačních center, kulturních památek, cyklistických a pěších tras. Taky i zapsání Luhačovic do seznamu UNESCO přinese nový impuls pro rozvoj cestovního ruchu.

Ke zvýšení návštěvnosti venkovních atrakcí (např. koupališť) doporučuji rozšířit nabídku o vodní atrakce a sportoviště (např. víceúčelové hřiště - volejbal, basketbal).

Dále bych navrhla zlepšení kvality služeb ubytovacích a stravovacích zařízení. Jedním z řešení problému je propagace přes informační centrum mikroregionu pouze těch zařízení, která se zaručí poskytovat kvalitní služby; tato zařízení zahrnout do své databáze a do svých propagačních materiálů. Tím tato zařízení budou mít určitou výhodu oproti ostatním. Ubytovací a stravovací zařízení jsou situována do centra mikroregionu, především lázeňského města Luhačovic, a Pozlovic (v hotelích a penzionech). Ve většině ostatních obcí však možnost ubytování chybí.

Další z návrhů rozvoje je vytvoření podmínek pro příliv investic do mikroregionu. Na příchod investorů do mikroregionu je třeba se odpovědně připravit. Musí být k dispozici přehled vhodných lokalit a nemovitostí s dostatečně zajištěnou infrastrukturou tak, aby nabídka byla pro investora dostatečně přitažlivá (rekonstrukce nám. 28. října a budova č. 124 v Luhačovicích). Je zřejmé, že jedná-li se o investora se sídlem např. mimo mikroregion, který hledá vhodný prostor a podmínky pro svou expanzi, usadí se pravděpodobně tam, kde se střetne s nejméně problémy, komplikacemi, jež by jeho záměry brzdily. Proto se musí připravit vše tak, aby se šance nezmenšovaly.

Nedostatky v rozvoji mikroregionu v oblasti cestovního ruchu jsem objevila i v infrastruktuře a to v neuspokojivém technickém stavu komunikací a stále hustší osobní a nákladní dopravě a v počtu parkovacích ploch (výstavba parkoviště pod Kamennou, v ul. Solné 641, rekonstrukce ulic Nádražní, Veselého a komunikace Stráň, Lužní). Nejvhodnější by byla výstavba obchvatu města Luhačovice (přes Petrůvku a Bojkovice), která by snížila průjezdnost přes lázně Luhačovice a tím i snížila znečištění ovzduší v souvislosti s dopravou.

Na území mikroregionu existuje síť značených turistických cest, zvláště v oblasti Bílých Karpat a Vizovických vrchů. Dalším z návrhů je vybudování sítě cykloturistických tras po území mikroregionu, které by turisty zavedly do atraktivních míst a zákoutí mikroregionu. Aby tento projekt měl dostatečný účinek, je nutné tyto místní cyklistické trasy vhodným způsobem napojit na dálkové trasy. Jedná se buď o vyznačení cyklotras po již existujících komunikacích, nebo vybudování nových cyklistických stezek. Vznik nových cyklotras umožní další rozvoj venkovského prostoru a posílení přílivu turistů do mikroregionu. A zde se právě naskýtá příležitost pro malé a střední podnikatele a pro vznik nových pracovních míst. Na budování nových cyklotras, ale i údržbu stávajících je možné získání finančních prostředků z Programu obnovy venkova, programu SAPARD. Mezi nejdůležitější považují vybudování cyklostezky, která by spojila Slavičín s vodní nádrží v Pozlovicích.

Dále cyklostezku Luhačovice – Biskupice - Polichno a cyklotrasu Vlárská magistrála. Za dost důležité považují vybudování naučných stezek s poznáním minerálních pramenů, miniatur staveb Dušana Jurkoviče a přírodních krás Luhačovic.

Nezbytně nutná je péče o památky a taky zachování kulturně společenských tradic, které jsou v mikroregionu udržovány (dostavba a rekonstrukce knihovny v městském domě kultury Elektra – Luhačovice, divadelní rekonstrukce v Luhačovicích). Důležité je podporování spolků, či skupiny obyvatel, které se chtějí podílet na rozvoji této oblasti.

Rozvoj lázeňství v mikroregionu musí být úzce provázán jak s rozvojem cestovního ruchu tak i s dalšími oblastmi (infrastruktura, životní prostředí). Je třeba se snažit o zvýšení počtu jak pacientů a lázeňských hostů, tak i turistů. Nutné je nabídnout lázeňským hostům různé programy – společenské, rekondiční, fitness programy (neměly by chybět zpestřující sportovní a kulturní pořady, procházky lázeňskými parky), poznávací zájezdy po blízkém okolí, aktivní trávení volného času (turistika, cykloturistika, jízda na koních). V kombinaci turistiky a lázeňství je skryt velký potenciál budoucnosti. Nabídka agroturistiky v mikroregionu chybí a bylo by dobré nabídku této formy turistiky do budoucna vytvořit, vytipovat vhodné zemědělské farmy v mikroregionu pro agroturistiku a nabídnout majiteli vhodné podmínky pro vytvoření nabídky. Náklady na vybudování ubytování nejsou velké (stačí ubytování pro 2-3 rodiny a místo na parkování aut příp. obytných přívěsů). Nejdůležitějším projektem se pro mě stala oblast Pozlovické přehrady jako významného rekreačního zázemí pro realizaci nových turistických produktů. Cílem výstavby rekreační zóny Luhačovské přehrady je vytvořit v tomto prostoru možnosti pro využití volného času pro co nejširší skupinu občanů jak místních, tak z řad lázeňských hostů a rekreatantů. Vodní plocha přehrady dává široké možnosti využití a to jak pro rybáře tak i ostatní vodní sporty.

Tvorba a realizace strategie rozvoje je nekončícím procesem ověřování obsahu společných rozvojových zájmů obyvatel regionu. Je jenom na obcích a všech složkách mikroregionu, jak se zapojí do řešení problémů a stanoví jejich priority.

Celkově lze konstatovat, že mikroregion má dobrou perspektivu rozvoje do budoucnosti a bude jen záležet na tom, jak budou jeho uvedené možnosti využity.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] DROBNÁ, Daniela, MORÁVKOVÁ, Eva. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. 1. vyd. Praha : Fortuna, 2004. 208 s. ISBN 80-7168-901-7
- [2] FORET, Miroslav, FORETOVÁ, Věra. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2001. 180 s. ISBN 80-247-0207-X
- [3] HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M.: *Zeměpis cestovního ruchu*, 1. vyd. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 1999. ISBN 80-86034-39-9
- [4] HORNER, Susan, SWARBROOKE, John. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada, 2003. 488 s. ISBN 80-247-0202-9
- [5] JANEČKOVÁ, Ludmila, VAŠTIKOVÁ, Miroslava. *Marketing měst a obcí*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 1999. 184 s. ISBN 80-7169-750-8
- [6] KUČEROVÁ, Irah. *Ekonomika se zaměřením na cestovní ruch*. 1. vyd. Praha : Idea servis, 1997. 155 s. ISBN 1866-037-97
- [7] MALÁ, Vlast. *Základy cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: Oeconomica, 2002. 98 s. ISBN 80-245-0439-1
- [8] MORRISON, Alastair M. *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha : Victoria publishing, 1995. 523 s. ISBN 80-85605-90-2
- [9] NEZNÁMÝ AUTOR, *Zlínsko*. Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně 1995. 784 s. ISBN 80-85048-57-4
- [10] ORIEŠKA, J., *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. 244 s. ISBN 1866-0489-99
- [11] REGION 2000 plus, o. p. s. *Strategický plán rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí*. Luhačovice, 1999.
- [12] VAŠKO, M. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2002. 95 s. ISBN 80-245-0445-6

Internetové zdroje:

- [13] Český statistický úřad. *Maloobchod, ubytování a stravování* [online]. c2007, [cit. 2007-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cm1031907.doc>>
- [14] Český statistický úřad. *Služby - 4. čtvrtletí 2006* [online]. c2007, [cit. 2007-02-15].
Dostupný z WWW: <
[http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cslu02150707](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cslu02150707.doc)
doc>
- [15] Dolní Lhota [online]. c2007, [cit. 2007-02-9]. Dostupný z WWW: <
http://www.dolni-lhota.cz/onas_strucne.php>
- [16] Luhačovice. *Kandidát zápisu do seznamu UNESCO* [online]. c2007, [cit. 2007-03-19]. Dostupný z WWW: < <http://www.luhacovice.cz/article/8086.luhacovice-kandidat-zapisu-do-seznamu-unesco/>>
- [17] Luhačovice. *Historie a folklor* [online]. c2006, [cit. 2007-02-2]. Dostupný z WWW: < <http://www.luhacovice.cz/page/1614.historie-a-folklor-luhacovice/>>
- [18] Luhačovské Zálesí. *Mikroregion* [online]. c2007, [cit. 2007-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.luhacovske-zalesi.cz/index.php?ID=110>>
- [19] Leader+ [online]. c2007, [cit. 2007-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.leader.isu.cz/cz/plus/detail.asp?kodsdr=494>>
- [20] Zlínský kraj. *Příroda* [online]. c2007, [cit. 2007-02-18]. Dostupný z WWW: <[://www.l.kr_zlisky.cz/tourism/cestina/objevte/objevte_koncove/priroda/koncova_priroda_zalesi.html](http://www.l.kr_zlisky.cz/tourism/cestina/objevte/objevte_koncove/priroda/koncova_priroda_zalesi.html)>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČCCR	Česká centrála cestovního ruchu.
ČNB	Česká národní banka.
ČR	Česká republika.
EU	Evropská unie.
HDP	Hrubý domácí produkt.
CHKO	Chráněná krajinná oblast.
ISPA	Nástroj předvstupních strukturálních politik (Instrument for Structural Policies for Pre-accession).
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj.
MD ČR	Ministerstvo dopravy.
NNO	Nevládní neziskové organizace.
NUTS	Územní statistické jednotky.
OkÚ	Okresní úřad.
Phare	Pomoc hospodářské restrukturalizace.
RRA VM	Regionální rozvojová agentura Východní Moravy.
SR	Státní rozpočet.
VÚSC	Vyšší územně samosprávné celky.
UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization).

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Věková struktura obyvatel Luhačovic, Slavičína a Pozlovic (vlastní zpracování)

Graf 2. Nejčastější motiv návštěvnosti daných lokalit (vlastní zpracování)

Graf 3. Hodnocení stravovacích zařízení v daných lokalitách (vlastní zpracování)

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Údaje o mikroregionu Luhačovské Zálesí

Obec	Počet obyvatel		věk.skup.		60 a více let		
	celkem		0 - 14 let	15 - 59 let			
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	muži	ženy
Biskupice	364	364	136	243	234	48	67
Březůvky	307	322	108	213	198	45	65
Dobrkovice	137	141	43	89	88	29	29
Dolní Lhota	278	287	108	196	190	26	45
Doubravy	219	231	66	162	151	23	48
Horní Lhota	266	264	103	171	148	39	69
Hřiv. Újezd	275	292	93	192	186	36	60
Kaňovice	130	143	54	87	85	21	26
Kelníky	94	80	23	67	44	17	23
Lipová	138	165	56	87	61	48	51
Ludkovice	346	335	125	217	194	55	90
Luhačovice	2 755	2 866	871	1 823	1 781	440	706
Petrůvka	172	178	52	126	104	23	45
Podhradí	102	96	48	61	54	13	22
Pozlovice	558	618	229	382	378	72	115
Provodov	385	393	128	250	221	77	102
Rudimov	123	128	35	72	58	40	46
Sehradice	364	381	133	241	241	55	75
Slavičín	3 292	3 424	1 200	2 163	2 165	502	686
Slopné	276	308	106	176	190	48	64
Velký Ořechov	345	352	131	224	225	43	74
Celkem	10926	11 368	3 848	7 242	6 996	1 700	2508

Tab. 2 . Počet obyvatel v obcích podle pohlaví a hlavních věkových skupin při SLDB 2001

Tab. 3. Věková struktura obyvatelstva podle hlavních věkových skupin dle SLDB 2001

Tab. 4. Tabulka kulturních míst mikroregionu (vlastní zpracování)

Tab. 5. Hodnocení dopravní infrastruktury, dostupnosti hromadnou dopravou a vybaveností regionu (vlastní zpracování)

Tab. 6. Hodnocení nákupních možností v daných lokalitách (vlastní zpracování)

SEZNAM PŘÍLOH

P I: Turistické regiony České republiky

P II: Mapa mikroregionu

P III: Nejznámější památky mikroregionu

P IV: Nejznámější ubytovací a stravovací zařízení

P V: Nejznámější sportovní zařízení

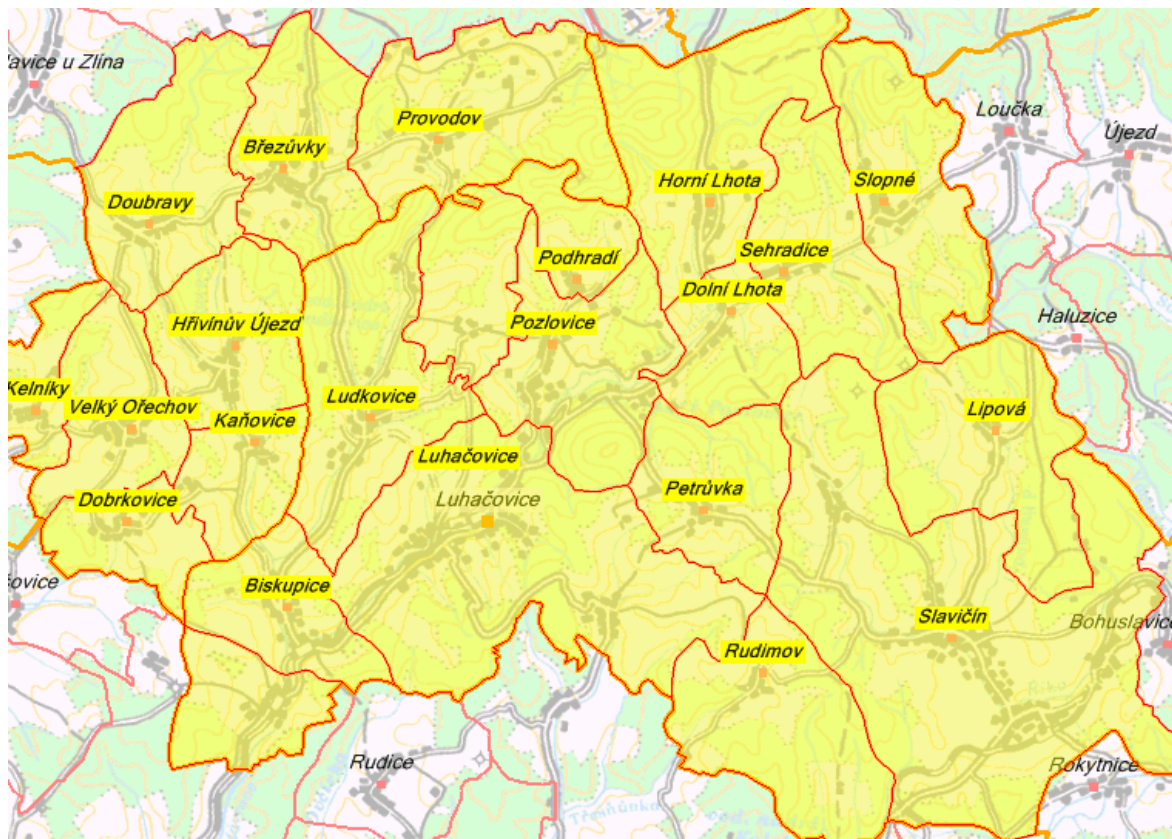
P VI: Dotazník

PŘÍLOHA P I: TURISTICKÉ REGIONY ČESKÉ REPUBLIKY

Zdroj: [11]

PŘÍLOHA P II: MAPA MIKROREGIONU

Zdroj: [19]

PŘÍLOHA P III: NEJZNAMĚJŠÍ PAMÁTKY MIKROREGIONU

Katastr. území	Objekt	Stručná charakteristika
Biskupice	socha sv. Jana Nepomuckého	typická barokní socha z r. 1796
Biskupice	kamenný kříž	kříž z r. 1866, místní proveniencence, zdoben drobným reliéfem lidového charakteru
Biskupice	komora u čp. 19	charakteristický funkční objekt lidového stavitel
Dobrkovice	socha sv. Jana Křtitele	rozměrná barokní socha z r. 1744, jedna z nejkvalitnějších sochařských prací na okrese, při rozcestí Uh. Brod, Velký Ořechov, Dobrkovice
Dolní Lhota	obytný dům s mlýnicí čp. 15	roubený mlýn se zbytkem zařízení a hospodář. příslušenstvím, u silnice na Luhačovice
Doubravy	zvonice	roubený objekt, typický pro Luhačovské Zálesí
Doubravy	komora u čp. 21	patrová komora s pavlačí, poslední v obci
Horní Lhota	zřícenina hradu Sehradice	zříceniny hradu postaveného v polovině 13. stol., v 15. stol. důkladně opevněného
Horní Lhota	farní kostel sv. Diviše	loď se starším jádrem dobudována kolem r. 1700, věž přistavěna r. 1746, působivý interiér
Horní Lhota	Boží muka v obci naproti čp. 77	drobná kamenná architektura z počátku 18. stol.
Horní Lhota	smírčí kříž u kostela	hrubě opracovaný kamenný kříž s historickými reminiscencemi
Horní Lhota	rolnická usedlost čp. 29	
Horní Lhota	vodní mlýn čp. 16	unikátní technická památka s dochovaným technickým zařízením
Horní Lhota	vodní mlýn čp. 42	
Hřivínův Újezd	komora u čp. 11	doklad lidového stavitelství z poloviny 19. stol.
Hřivínův Újezd	komora u čp. 19	pokročilý typ tohoto druhu staveb, spolu s obytným stavením a sousední usedlostí tvoří celek se zajímavou kompozicí
Kaňovice	kříž	lidová kamenická práce z r. 1870, dílo Š. Minaříka ze Sehadic
Kaňovice	dům čp. 23	typická usedlost s dochovaným obytným stavením, komorou a stodolou, jeden z mála příkladů celkově dochované dispozice v Luhačovském Zálesí
Kaňovice	komora u čp. 5	charakteristická účelová stavba pro oblast Luhačovského Zálesí
Kaňovice	komora u čp. 18	komora představuje zajímavý vývojový stupeň
Kaňovice	dům čp. 19	komora představuje významný vývojový prvek lidové architektury střední a jihovýchodní Moravy
Kladná - Žilín	Zvonička	
Kladná - Žilín	Socha sv. Jana Nepomuckého	Barokní socha pohledově ovládající návesní náměstíčko.
Ludkovice	Boží muka na křižovatce u lesa	Dobře řemeslně provedený typus z r. 1719 s historickými reminiscencemi i pozdějšího data (1746).
Ludkovice	socha sv. Jana Nepomuckého	barokní socha z roku 1748 dotvářející spolu s dřevěnou zvonící prostor návsi
Ludkovice	Boží muka	na okraji obce v trati v dílech, slohově cítěná kamenická práce z r. 1692, jeden z nejstarších dokladů tohoto typu na území okresu
Luhačovice	zámek čp. 76	barokní zámek s kaplí tvoří malebný komplex ze druhé čtvrtiny 18. stol.
Luhačovice	socha sv. Gottharda	kvalitní barokní plastika umístěná u zdi zámeckého parku
Luhačovice	dům na nám. L. Janáčka čp. 97	vodoléčebný ústav s lázeňskou plovárnou, stavba Dušana Jurkoviče z r. 1902
Luhačovice	Jurkovičův dům - Alej Dr. P. Blaho čp. 109	působivý secesní objekt významný nevšední invencí dispoziční, materiálovou i barevnou, na bočních průčelích fresky Madonny a sv. Cyrila a Metoděje
Luhačovice	dům Jestřabí - nám. L. Janáčka čp. 138	významná stavba Dušana Jurkoviče
Luhačovice	dům B. Smetany - Lázeňské nám. čp. 308	secesní architektura arch. Králíka z počátku 20. století
Luhačovice	kaple sv. Alžběty - Alej Dr. P. Blaho	drobná architektura ze sklonku 18. stol. zdobená v průčelí bohatým štukovým dekorem
Luhačovice	socha MUDr. Fr. Veselého u lázeňské kolonády	socha zakladatele zdejších lázní od F. Úprky
Luhačovice	busta L. Janáčka za Inhalátorem	plastika Karla Pokorného výrazně umístěná v lázeňském parku
Luhačovice	náhrobek Betty Smetanové	na hřbitově, náhrobek z r. 1908 vdovy po B. Smetanovi
Luhačovice	Boží muka u čp. 206	v Pražské čtvrti, unikátně ztvárněná kamenická práce z konce 17. stol. se starším

		slohovým výrazem
Luhačovice	Boží muka pod Malou Kamenou	nejstarší luhačovská památka tohoto druhu (datovaná 1691) s mladšími úpravami (1830)
Luhačovice	Boží muka na úpatí Jestřabí, ul. L. Janáčka	barokní kamenická práce z r. 1727, chybí horní část
Luhačovice	mohyly v lese Obora	archeologická lokalita z 8. - 9. stol., důležitá svými nálezy slovanského osídlení
Luhačovice	vila Emausy, Holubyho ul. 384, Pražská čtvrť	kvalitní, drobná secesní vilka s cennou sgrafitovou výzdobou malíře Jana Kohlera
Luhačovice	láz. pavilon Radhošť, čp. 288	
Luhačovice	vila Ludmila, čp. 180	
Luhačovice	rodinná vila Kancýřka, čp. 355	
Luhačovice	Slovácká buda, čp. 265	
Luhačovice	vila Světlana, čp. 211	
Luhačovice	vila Samorostlá, čp. 381	
Luhačovice	rod. vila Pracher, čp. 269	
Luhačovice	vila Chaloupka, čp. 126	
Luhačovice	láz. Pavilon Krystal, čp. 151	
Hrádek na Vl. dráze	socha sv. Jana Nepomuckého	barokní skulptura dobré úrovně pohledově umístěna při mohutné lípě
Petrůvka	socha sv. Floriána	zrustikalizovaná sochařská práce dokládající rozšíření ikonografického typu v 19. století
Petrůvka	socha Immaculaty	kvalitní kamenická práce z roku 1872
Petrůvka	kříž na návsi	dřevěný kříž, typická ukázka řezbářské lidové práce
Podhradí	zřícenina hradu Starý Světlov	zřícenina hradu z poloviny 14. stol. s velkým předhradím, doklad tzv. plášťového hradu, zřejmě nejrozsáhlejší hrad tohoto typu na Moravě
Podhradí	zvonice	typická roubená stavba Luhačovského Zálesí
Polichno	sklípek u čp. 49	původně i komora - zápis na komoru zrušen
Pozlovice	farní kostel sv. Martna	dominantní stavba patrně s pozdně středověkým jádrem obklopena hřbitovem s pozoruhodnými náhrobky
Pozlovice	náhrobky na hřbitově	
Pozlovice	náhrobek před kostelem	
Pozlovice	kříž před kostelem	kvalitní kamenická práce z r. 1763
Pozlovice	fara čp. 39	mohutná farní budova z poloviny 18. stol. ukazující na význam někdejšího děkanství
Pozlovice	socha sv. Jana Nepomuckého	velmi kvalitní plastika z r. 1774 s ohradní balustrádovou zídou
Pozlovice	Boží muka	kamenická práce z 18. stol. působivě začleněná do terénu, při polní cestě k Horní Lhotě
Pozlovice	Boží muka	kamenická práce z r. 1811 působivě začleněná do terénu, v polích při cestě na Luhačovice
Provodov	kostel Panny Marie Sněžné	půvabná architektura z 18. stol. se sochou Panny Marie z průčelí, hodnotná architektonickou čistotou i působivým umístěním
Provodov	socha sv. Jana Nepomuckého	barokní skulptura z roku 1774, na návsi
Provodov	komora u čp. 22	typický objekt lidového stavitelství Luhačovského Zálesí
Provodov	dům čp. 33	dříve obvyklý typ dispozice obytných a hospodář. prostorů, jejichž vzájemné vazby se dodnes zachovaly v malém počtu - dnes nevhodně zmodernizován
Provodov	komora u čp. 38	typický objekt lidového stavitelství v této oblasti
Provodov	hrad Rysov	zbytky skalního hradu z doby kolem poloviny 13. stol., stářím i charakterem ojedinělá památka tohoto druhu
Provodov	sloupy s křížem	
Sehradice	kamenný kříž	památka lidového charakteru s reliéfní výzdobou a českým nápisem
Slavičín	zámek - č.p. 24	barokní budova z 18. století s pozdějšími úpravami, postavená v místech středověké tvrze zaniklé v 17. století
Slavičín	park u zámku	anglický park, sočást areálu zámku
Slavičín	farní kostel sv. Vojtěcha	sakrální architektura se středověkým jádrem, radikální přestavba barokní, rozsáhlejší úpravy v 19. století

Slavičín	kaple Panny Marie	drobná klasicistní architektura, jeden z mála dokladů v oblasti
Slavičín	socha sv. Jana Nepomuckého	barokní socha z pol. 18. století
Slavičín- Divnice	park u zámku	významný krajinářský prvek, poslední připomínka bývalého panského sídla
Slavičín- Divnice	mariánský sloup	kvalitní klasicistní socha na návsi
Slavičín- Divnice	socha sv. Floriána	barokní socha na návsi
Slavičín- Divnice	socha sv. Jana Nepomuckého	typická barokní socha z roku 1745 situovaná na okraji obce u žel. Nadjezdu
Slavičín- Divnice	socha sv. Tekly	barokní socha na návsi velmi dobré sochařské úrovně
Velký Ořechov	farní kostel sv. Václava	monumentální architektura z počátku 18. stol., osobou architekta blízka okruhu D. Martinelliho, dominanta širokého okolí
Velký Ořechov	socha sv. Jana Nepomuckého	na návsi, barokní socha pozoruhodné sochařské úrovně, součást náročnější kamenické výzdoby obce (z r. 1733)
Velký Ořechov	socha sv. Josefa	barokní socha z roku 1725, s velmi pozoruhodným rostlinným dekorem na podstavci
Velký Ořechov	Boží muka	drobná zděná architektura, ojedinělá v regionu
Velký Ořechov	kamenný kříž	zajímavá kamenická práce z roku 1733, její reliéfní dekor vychází z řezbářské tradice lidového umění
Velký Ořechov	bývalý zámek	bývalá tvrz z doby kolem r. 1500, v 18. stol. přestavěna na zámek

Zdroj: [18]

PŘÍLOHA P IV: NEJZNÁMĚJŠÍ UBYTOVACÍ A STRAVOVACÍ ZAŘÍZENÍ

Kemping	Autokemping Luhačovice	Luhačovice	www.atluhacovice.cz
Hotely	Dům B.Smetany	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz/
	Dům Dušana Jurkoviče	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz/
	Dům Leoše Janáčka - Jestřabí	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz/
	Helena	Luhačovice	www.miramare.luhacovice.cz
	Hotel Adamantino	Luhačovice	www.adamantino.cz/
	Hotel Alexandria	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz/
	Hotel Fontána I	Luhačovice	www.orea.cz/fontana
	Hotel Fontána II	Luhačovice	www.orea.cz/fontana2
	Hotel Krystal	Luhačovice	www.travel.to/krystal
	Hotel Litovel	Luhačovice	
	Hotel Lužná	Luhačovice	
	Hotel Morava	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz/
	Hotel Niva I	Luhačovice	
	Hotel Niva II	Luhačovice	
	Hotel Ogar	Luhačovice	www.ogar.cz
	Hotel Palace	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz/
	Hotel Pohoda	Luhačovice	www.hotely.zalesi.cz/
	Hotel Praha	Luhačovice	www.volny.cz/anna.kneblova
	Hotel Regia	Luhačovice	www.hotelregia.cz
	Hotel Rosa	Luhačovice	
	Hotel Slavičan	Slavičín	www.hotelregia.cz
	Hotel U Havlíčka	Luhačovice	www.hotel-luhacovice.cz
	Hotel Vega	Luhačovice	www.hotelvega.cz
	Hotel Vltava	Luhačovice	
	Hotel Zálesí	Luhačovice	www.hotely.zalesi.cz/
	Lesní hotel Záhorovský	Luhačovice	www.hotelzahorovsky.cz/
	Loreta	Luhačovice	www.miramare.luhacovice.cz/
	Miramare I	Luhačovice	www.miramare.luhacovice.cz/
	Miramare II	Luhačovice	www.miramare.luhacovice.cz/
	Nasta	Luhačovice	www.miramare.luhacovice.cz/
	Party Hotel Moulin Rouge	Luhačovice	www.moulinrouge.cz
	Pernštýn	Luhačovice	www.miramare.luhacovice.cz/
	Petřín	Luhačovice	www.miramare.luhacovice.cz/
	Rita	Luhačovice	www.miramare.luhacovice.cz/
	Společenský dům	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz/
Ubytovny	Rekreační chata	Ludkovice	www.volny.cz/vcelakevro/sekundar/61-i.htm
	Rybářská chata	Pozlovice	web.telecom.cz/rybari
	Sportovní areál Golf	Pozlovice	
	Sportovní hala	Luhačovice	www.radostova.cz
	Sportovní hala SK Slavičín	Luhačovice	www.mesto-slavicin.cz
Penziony	Agape	Luhačovice	
	Avion	Luhačovice	
	Beta	Luhačovice	
	Bystrica	Luhačovice	
	Dagmar	Luhačovice	
	Doubravka	Luhačovice	

	Forst	Luhačovice	www.mylee.cz/forst
	Grant	Luhačovice	
	Hanačka	Luhačovice	
	Hubert	Luhačovice	www.volny.cz/penzion-hubert
	Iva	Luhačovice	
	Jalta	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz
	Jany	Luhačovice	
	Jarča	Luhačovice	
	Jas	Pozlovice	
	Karina	Luhačovice	
	Karlín	Luhačovice	
	Koliba Březůvky	Březůvky	
	Kras	Luhačovice	
	Myslívna	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz
	Oáza	Luhačovice	
	Plzeň	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz
	Pomnenka	Luhačovice	www.penzionpomnenka.cz
	Rodina	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz
	Růža	Luhačovice	
	Sova	Luhačovice	
	Stella	Luhačovice	www.penzionstella.luhacovice.cz
	Taťána	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz
	U Habána	Luhačovice	www.uhabana.cz
	U Hráze	Luhačovice	www.valassko.cz/penzion/
	Učitelství dům	Luhačovice	
	Vepřek-Póla	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz
	Vila Radka	Luhačovice	www.oktav.cz/cesky/radka/radka.htm
	Vila Růžová	Luhačovice	www.lazneluhacovice.cz
	Vlastimila	Luhačovice	
	Vyšehrad	Luhačovice	www.volny.cz/vilavysehrad

Zdroj: [18]

PŘÍLOHA P V: NEJZNÁMĚJŠÍ SPORTOVNÍ ZAŘÍZENÍ

Obec	Sportoviště	Název
Biskupice	cvičiště pro psy	Kynologický klub
Biskupice	dětské hřiště	U školy
Biskupice	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Biskupice	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Březůvky	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Březůvky	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Březůvky	koupání	Kapřín
Březůvky	rybolov	Kapřín
Březůvky	sauna	Moulin Rouge
Březůvky	tenis	Moulin Rouge
Březůvky	volejbalové hřiště	Kapřín
Divnice	fotbalové hřiště	Hřiště v Divnicích
Divnice	víceúčelové hřiště	Hřiště v Divnicích
Dobrkovice	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Dobrkovice	hřiště pro košíkovou	Sportovní areál
Dolní Lhota	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Dolní Lhota	tenis	Před školou
Doubravy	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Horní Lhota	fitness	Sportovní areál
Horní Lhota	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Horní Lhota	tenis	U mateřské školy
Hrádek na Vlárské dráze	fotbalové hřiště	Hřiště v Hrádku
Hrádek na Vlárské dráze	víceúčelové hřiště	Hřiště v Hrádku
Hřivínův Újezd	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Kelníky	fotbalové hřiště	hřiště
Ludkovice	dětské hřiště	U mateřské školy
Ludkovice	fotbalové hřiště	Pod hrází
Ludkovice	koupání	Pod hrází
Ludkovice	volejbalové hřiště	Pod hrází
Luhačovice	bowling	Bowling Football Club
Luhačovice	dětské hřiště	Nábřeží
Luhačovice	dětské hřiště	U Radunu
Luhačovice	fitness	Hala Radostova
Luhačovice	fitness	Sportmar - Fitnes centrum
Luhačovice	fitness	U Habána
Luhačovice	fotbalové hřiště	Areál Radostova
Luhačovice	fotbalové hřiště	Areál Radostova
Luhačovice	házenkašské hřiště	Areál Radostova
Luhačovice	hřiště pro košíkovou	Za Rimini
Luhačovice	hřiště pro košíkovou	Za ZŠ
Luhačovice	jezdeckví	Luhaturf Dostálek
Luhačovice	koupání	Městská plovárna
Luhačovice	koupání	Sluneční lázně
Luhačovice	kuželky	Hala Radostova
Luhačovice	lyžování	Poma - lyžařský vlek
Luhačovice	orientační běh	Gáborka - mapa
Luhačovice	orientační běh	Kameničná - mapa
Luhačovice	orientační běh	Luhačovské kotáry - mapa
Luhačovice	orientační běh	Obora - mapa

Luhačovice	orientační běh	Perná - mapa
Luhačovice	orientační běh	Radostova - mapa
Luhačovice	sauna	Forst
Luhačovice	sauna	Hala Radostova
Luhačovice	sauna	U Habána
Luhačovice	sauna	Zálesí
Luhačovice	squash	U Habána
Luhačovice	střelnice	Areál Radostova
Luhačovice	tělocvična	Hala Radostova
Luhačovice	tělocvična	Sokolovna
Luhačovice	tělocvična	Sportovní centrum Radostova
Luhačovice	tělocvična	ZŠ
Luhačovice	tenis	U Otto ky IV
Luhačovice	tenis	U Ottovky I
Luhačovice	tenis	U Ottovky II
Luhačovice	tenis	U Ottovky III
Luhačovice	tenis	U Ottovky V
Luhačovice	U - rampa	Za ZŠ
Luhačovice	volejbalové hřiště	Areál Radostova
Luhačovice	volejbalové hřiště	Argo
Luhačovice	volejbalové hřiště	Za ZŠ
Nevšová	fotbalové hřiště	Hřiště v Nevšové
Petrůvka	fotbalové hřiště	Sportovní areál - fotbalové hřiště
Petrůvka	lyžování	Poma - lyžařský vlek
Petrůvka	tenis	Sportovní areál - tenisový kurt
Podhradí	dětské hřiště	
Polichno	dětské hřiště	Za knihovnou
Pozlovice	bazén	Adamantino
Pozlovice	bazén	Vega
Pozlovice	fitness	Adamantino
Pozlovice	fitness	Vega
Pozlovice	fotbalové hřiště	Areál Golf
Pozlovice	fotbalové hřiště	Vega
Pozlovice	fotbalové hřiště	Za můstkem
Pozlovice	jezdeckví	Jezdecký klub Pozlovice
Pozlovice	koupání	Niva I
Pozlovice	koupání	Pozlovická přehrada
Pozlovice	koupání	Pozlovická přehrada
Pozlovice	kuželky	Areál Golf
Pozlovice	kuželky	Záhorovský
Pozlovice	lodžky (půjčovna)	Pozlovická přehrada
Pozlovice	minigolf	Areál Golf
Pozlovice	minigolf	Vega
Pozlovice	rybolov	Pozlovická přehrada
Pozlovice	sauna	Adamantino
Pozlovice	sauna	Ogar
Pozlovice	sauna	Pohoda
Pozlovice	sauna	Vega
Pozlovice	squash	Vega
Pozlovice	střelnice	Komonec
Pozlovice	tenis	Adamantino
Pozlovice	tenis	Areál Šlampa
Pozlovice	tenis	Areál Golf

Pozlovice	tenis	Areál Golf
Pozlovice	tenis	Areál Golf
Pozlovice	tenis	Vega
Pozlovice	volejbalové hřiště	Adamantino
Pozlovice	volejbalové hřiště	Augustianka
Pozlovice	volejbalové hřiště	Niva I
Pozlovice	volejbalové hřiště	Pozlovická přehrada
Provodov	fotbalové hřiště	hřiště
Provodov	koupání	Provodov
Řetečov	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Sehradice	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Sehradice	koupání	Jadran
Sehradice	lyžování	Poma - lyžařský vlek
Sehradice	tělocvična	Sokolovna
Slavičín	cvičiště pro psy	Kynologický klub Slavičín
Slavičín	dětské hřiště	Dětský koutek za Sokolovnou
Slavičín	fitness	Dům dětí a mládeže
Slavičín	fitness	Slavičan
Slavičín	fitness	Sportovní hala
Slavičín	fotbalové hřiště	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	koupání	Koupaliště
Slavičín	kuželky	Kuželna
Slavičín	minigolf	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	rybolov	Slavík I
Slavičín	tělocvična	Orlovna
Slavičín	tělocvična	Sportovní hala
Slavičín	tělocvična	ZŠ
Slavičín	tenis	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	víceúčelové hřiště	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	víceúčelové hřiště	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	víceúčelové hřiště	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	víceúčelové hřiště	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	víceúčelové hřiště	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	víceúčelové hřiště	Hřiště ve Slavičíně
Slavičín	volejbalové hřiště	Hřiště ve Slavičíně
Slopné	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Slopné	koupání	Křešov
Slopné	lyžování	Poma - lyžařský vlek
Slopné	rybolov	Křešov
Slopné	tělocvična	Kulturní dům
Slopné	tenis	Sportovní areál
Velký Ořechov	fotbalové hřiště	Sportovní areál
Velký Ořechov	hřiště pro košíkovou	Sportovní areál
Velký Ořechov	koupání	Přehradní nádrž
Velký Ořechov	tělocvična	ZŠ
Velký Ořechov	tenis	Sportovní areál

Zdroj: [18]

PŘÍLOHA P VI: DOTAZNÍK

Vážený pane, vážená paní,

jmenuji se Barbora Šenkeříková a jsem studentkou 5. ročníku Fakulty managementu a ekonomiky, UTB ve Zlíně.

Chtěla jsem Vás požádat o zodpovězení několika otázek. Údaje získané z dotazníku použiji ve své diplomové práci, která se zabývá strategií rozvoje mikroregionu Luhačovského Zálesí v oblasti cestovního ruchu.

Děkuji

1. Odkud pocházíte?

Kraj/město (u cizinců stát): .....

2. Jste:

1 muž

2 žena

3. Kolik je Vám let?

1 10-25

2 26-40

3 41-57

4 58 a více

4. Typ Vašeho pobytu:

1 víkendový pobyt (1 – 2 přenocování)

2 rekreační pobyt (odpočinek, poznání, zábava)

3 ozdravný pobyt (lázně, rehabilitace, léčení)

4 pracovní pobyt (konference, školení, obchod, služební cesta)

5 návštěva příbuzných nebo známých

6 jiný: .....

5. Jak jste spokojeni s kvalitou cestovního ruchu?

- 1 velmi spokojeni
- 2 spokojeni
- 3 nespokojeni
- 4 neumím posoudit

6. Jak hodnotíte možnosti společenského vyžití v tomto regionu?

- 1 velmi dobře
- 2 dobře
- 3 špatně
- 4 neumím posoudit

7. Jak hodnotíte ubytovací služby?

- 1 velmi dobře
- 2 dobře
- 3 špatně
- 4 neumím posoudit

8. Jak celkově hodnotíte stravovací služby?

- 1 velmi dobře
- 2 dobře
- 3 špatně
- 4 neumím posoudit

9. Jaká je dopravní infrastruktura, dostupnost hromadnou dopravou a vybavenost regionu?

	velmi dobře	dobře	špatně	neumím posoudit
1 - dopravní dostupnost regionu	1	2	3	4
2 - dostupnost hromadnou dopravou	1	2	3	4
3 - místní značení pamětihodností a atraktivit	1	2	3	4
4 - drobný prodej (občerstvení, suvenýry)	1	2	3	4

10. Jak hodnotíte nákupní možnosti?

- 1 velmi dobře
- 2 dobře
- 3 špatně
- 4 neumím posoudit

11. Jak hodnotíte sportovní aktivity a atrakce pro děti?

- 1 velmi dobře
- 2 dobře
- 3 špatně
- 4 neumím posoudit

12. Co tomuto regionu podle Vás nejvíce schází?

- 1 rozsáhlejší síť ubytovacích a stravovacích zařízení
- 2 špičková zařízení a služby pro náročnou klientelu
- 3 větší péče o památky a turistické atraktivity
- 4 kvalitnější dopravní infrastruktura (silnice)
- 5 lepší dostupnost hromadnými dopravními prostředky
- 6 více míst poskytujících informace a propagační materiály
- 7 vybavenost pro sportovní vyžití
- 8 zábavní centra a atrakce pro děti
- 9 jiné: